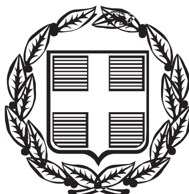

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 473**

12 Απριλίου 2005

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Απόφαση[1] 263/IV/2004

Η υπ' αριθμ. 2071/22.4.2004 εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την παραπομπή, κατόπιν αυτεπάγγελτου ελέγχου, των επιχειρήσεων: 1) Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε., 2) Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε., 3) Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης, 4) Λεωνίδας Γ. Σούκης, 5) Λεωνίδας Χ. Μήτσιος, 6) Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε., 7) Ευριπίδης Ν. Παναβέλης και 8)Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε., οι οποίες λειτουργούν πρατήρια πώλησης υγρών καυσίμων στον Νομό Άρτας, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, για την, κατά το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 703/1977, όπως ισχύει, έκδοση απόφασης για παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ίδιου Νόμου.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων της (Κότσικα 1Α και Πατησίων) την 13η Μαΐου 2004, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Γεράσιμος,

Νικόλαος Καραμητσάνης, κωλυομένου του τακτικού Θεόδωρου Δεληγιαννάκη,

Παναγιώτης Μαντζουράνης,

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,

Ιωάννης Κατσουλάκος,

Γεώργιος Τριανταφυλλάκης και

Νικόλαος Φαραντούρης, κωλυομένου του τακτικού Χαρίσιου Ταγαρά

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα, κωλυομένης της τακτικής Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Θέμα της συνεδριάσεως ήταν η υπ' αριθμ. 2071/22.4.2004 εισήγηση της Γραμματείας της Ε.Α. για την παραπομπή, κατόπιν αυτεπάγγελτου ελέγχου, των επιχειρήσεων: 1) Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε., 2) Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε., 3) Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης, 4) Λεωνίδας Γ. Σούκης, 5) Λεωνίδας Χ. Μήτσιος, 6) Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε., 7) Ευριπίδης Ν. Παναβέλης και 8)Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε., οι οποίες λειτουργούν πρατήρια πώλησης υγρών καυσίμων στον Νομό Άρτας, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, για την, κατά το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 703/1977, όπως ισχύει, έκδοση απόφασης για παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ιδίου νόμου

Στην συνεδρίαση παρέστησαν: α) οι επιχειρήσεις «Ιωάννης Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε.», «Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε.» και «Ευριπίδης Ν. Παναβέλης» διά του πληρεξουσίου δικηγόρου τους Δημήτρη Μόσιαλου, β) Οι επιχειρήσεις «Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης», «Λεωνίδας Γ. Σούκης» και «Λεωνίδας Χ. Μήτσιος» διά της πληρεξουσίας δικηγόρου τους Άννας-Στρεβίνα Σακκά και γ) οι επιχειρήσεις «Α. Συλιόγκα-Α. Dyka Ο.Ε.» και «Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε.» διά του πληρεξουσίου δικηγόρου τους Σταύρου Χρηστακάκη.

Στην αρχή της συζήτησης τον λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας και λαμβανομένων υπόψη όσων αναφέρονται στο σκεπτικό της εισήγησης κατέληξε στα εξής: Οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων (i) Ιωάν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε., (ii) Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε., (iii) Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης, (iv) Λεωνίδας Γ. Σούκης, (v) Λεωνίδας Χ. Μήτσιος, (vi) Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε., (vii) Ευριπίδης Ν. Παναβέλης και (viii) Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε., παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Ν. 703/1977, όπως ισχύει σήμερα, και προτείνει την κατά το άρθρο 9 παράγραφοι 1 και 2 του ιδίου νόμου έκδοση από την Ε.Α., απόφασης με την οποία:

α) Να υποχρεώνονται οι προαναφερθείσες επιχειρήσεις να παύσουν την διαπιστωθείσα παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον,

β) Να επιβληθεί στις ανωτέρω επιχειρήσεις πρόστιμο ίσο με ποσοστό 3% των ακαθάριστων εσόδων της προηγούμενης της παράβασης χρήσης, δηλαδή 3% των ακαθάριστων εσόδων χρήσης του 2002, το οποίο ως ποσό ανά επιχείρηση ανέρχεται σε:

[1] Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β'/4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	Συνολικά ακαθάριστα έσοδα (σε ευρώ)	Πρόστιμο (σε ευρώ)
Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε.	589.344,96	17.680,35
Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε.	1.427.800,18	42.834,01
Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης	1.163.029,04	34.890,87
Λεωνίδας Γ. Σούκης	797.998,71	23.939,96
Λεωνίδας Χ. Μήτσιος	526.607,08	15.798,21
Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε.	819.721,94	24.591,66
Ευριπίδης Ν. Παναβέλης	495.357,52	14.860,73
Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε.	1.456.718,87	43.701,57

Στη συνέχεια το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των καθ' ων η αυτεπάγγελτη έρευνα επιχειρήσεων, οι οποίοι ανέπτυξαν τις θέσεις τους και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν την απόρριψη της πρότασης της Γραμματείας και να μην επιβληθεί καμία κύρωση από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 9 παρ.1 του Ν. 703/1977.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε προθεσμία μέχρι την Παρασκευή 21η Μαΐου 2004 στις καθ΄ων η αυτεπάγγελτη έρευνα επιχειρήσεις, για να προσκομίσουν τα υπομνήματά τους, καθώς και τα στοιχεία που ζητήθηκαν κατά την ακροαματική διαδικασία.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε Διάσκεψη την 2α Ιουνίου 2004, ημέρα Τετάρτη και ώρα 14:00, στην ανωτέρω αίθουσα συνεδριάσεων των γραφείων της, κατά την οποία αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσαν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, καθώς και τα υποβληθέντα υπομνήματα,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ι. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Στις 10 και 11.12.2003, διενεργήθηκε από τα αρμόδια προς τούτο όργανα, βάσει του άρθρου 26 ν.703/77, όπως ισχύει, αυτεπάγγελτος έλεγχος στα βιβλία και στοιχεία των εξής επιχειρήσεων, στις παρακάτω αναφερόμενες διευθύνσεις:

1) Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε. (Κρυστάλλη 31, 47.100 Άρτα)

2) Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε. (Κρυστάλλη 41, 47.100 Άρτα)

3) Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης (Κρυστάλλη 48-50, 47.100 Άρτα)

4) Λεωνίδας Γ. Σούκης (Κρυστάλλη 144, 47.100 Άρτα)

5) Γρηγόριος Β. Λάσκαρης (Κρυστάλλη 154, 47.100 Άρτα)

6) Λεωνίδας Χ. Μήτσιος (Περιφερειακή οδός 82, 47.100 Άρτα)

7) Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε. (Περιφερειακή οδός 100, 47.100 Άρτα)

8) Ευριπίδης Ν. Παναβέλης (2ο χιλ. Εθνικής Οδού Άρτας - Ιωαννίνων)

9) Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε. (Εθν. Οδός Άρτας - Ιωαννίνων, Κόμβος Ευζώνου, 47100 Άρτα)

10) Νικόλαος Χατζάκος (Γέφυρα Άρτας, 47.100 Άρτα)

11) Νεκτάριος Κότζος (Γέφυρα Άρτας, 47.100 Άρτα)

12) Γεράσιμος Νάσσης (Κωστακιοί, Ν. Άρτας)

για την διερεύνηση της τήρησης των διατάξεων του ως άνω νόμου.

Οι προαναφερθείσες επιχειρήσεις λειτουργούν πρατήρια πώλησης υγρών καυσίμων με τα παρακάτω εμπορικά σήματα στις ανωτέρω διευθύνσεις:

Επιχειρήσεις/Πρατήρια		Σήμα
(i) Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε.	(εφεξής Βίνης-Μάγκος),	BP
(ii) Λεωνίδας Σούκης	(εφεξής Σούκης),	
(iii) Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε.	(εφεξής Συλιόγκα-Duka),	
(iv) Ευριπίδης Παναβέλης	(εφεξής Παναβέλης) και	
(v) Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε.	(εφεξής Γκαρτζονίκας)	
Αφοί Θ. Μόσιαλου Ο.Ε.	(εφεξής Αφοί Μόσιαλου)	ΕΚΟ
Νικόλαος Τσαλαπάτης	(εφεξής Τσαλαπάτης)	ΕΛΔΑ
Γρηγόριος Λάσκαρης	(εφεξής Λάσκαρης)	SHELL
Γεράσιμος Νάσσης	(εφεξής Νάσσης)	AVIN
Λεωνίδας Μήτσιος	(εφεξής Μήτσιος)	ΕΛΙΝ
Νικόλαος Χατζάκος	(εφεξής Χατζάκος)	SUNOIL
Νεκτάριος Κότζος	(εφεξής Κότζος)	ΕΤΕΚΑ

ΙΙ. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

α) Η σχετική αγορά προϊόντων/υπηρεσιών

Κατά την έρευνα συγκεντρώθηκαν στοιχεία τα οποία αφορούν τη διαμόρφωση και το ύψος της τιμής πώλησης υγρών καυσίμων από τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις/πρατήρια και ειδικότερα τα προϊόντα: α) Βενζίνη Σούπερ, β) Απλή Αμόλυβδη Βενζίνη, γ) Σούπερ Αμόλυβδη Βενζίνη και δ) Πετρέλαιο Κίνησης (Diesel).

Τα ανωτέρω προϊόντα ανήκουν στον κλάδο των πετρελαιοειδών, ο οποίος, βάσει του Ν. 3054/2002, όπως ισχύει, οριοθετείται σε τρεις (3) επιμέρους αγορές, αφού μια επιχείρηση, ως νομικό πρόσωπο, μπορεί να δραστηριοποιείται σε ένα μόνο στάδιο (διύλιση, εμπορία, διανομή) της όλης διαδικασίας. Η ρύθμιση αυτή οριοθετεί ταυτόχρονα από πλευράς Ν. 703/1977 και τρεις (3) σχετικές αγορές δεδομένου ότι η έννοια του καταναλωτή που αντιστοιχεί σε κάθε στάδιο είναι διαφορετική (εταιρεία εμπορίας, πρατηριούχος, τελικός καταναλωτής).

Η υπό κρίση υπόθεση αφορά κατ' αρχάς τη λιανική εμπορία βενζινών και πετρελαίου κίνησης. Ειδικότερα:

α) Οι Βενζίνες, οι οποίες χρησιμοποιούνται κυρίως για την κίνηση βενζινοκίνητων οχημάτων και χαρακτηρίζονται από την αντικροτική τους ικανότητα και την περιεκτικότητά τους σε μόλυβδο που περιέχεται στα αντικροτικά πρόσθετα, διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

Βενζίνη Σούπερ, η οποία χρησιμοποιείται για την κίνηση βενζινοκίνητων οχημάτων.

Βενζίνη Απλή Αμόλυβδη (με αριθμό οκτανίων 95), η οποία χρησιμοποιείται για τον εφοδιασμό καταλυτικών αυτοκινήτων.

Βενζίνη Σούπερ Αμόλυβδη (με αριθμό οκτανίων 98-100), η οποία χρησιμοποιείται για τον εφοδιασμό καταλυ-

τικών αυτοκινήτων και διαφοροποιείται από την απλή αμόλυβδη βάσει των ιδιαίτερων ποιοτικών χαρακτηριστικών και της τιμής πώλησής της.

β) Το Πετρέλαιο Κίνησης (Diesel), το οποίο χρησιμοποιείται σε πετρελαιοκινητήρες (φορτηγά, λεωφορεία, ταξί, κλπ.) και για την παραγωγή ενέργειας σε βιομηχανίες, ανήκει στην ευρύτερη αγορά των πετρελαίων εσωτερικής καύσης στην οποία περιλαμβάνεται και το πετρέλαιο θέρμανσης (εσωτερικών χώρων)

γ) Κάθε ένα από τα ανωτέρω επιμέρους προϊόντα διαφέρει ως προς τα υπόλοιπα κυρίως όσον αφορά την τιμή και τα χαρακτηριστικά του και ως εκ τούτου δύναται να κριθεί ότι αποτελεί επιμέρους διακριτή αγορά. Υποκατάσταση ως προς την χρήση θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι υφίσταται μεταξύ των βενζινών Σούπερ Αμόλυβδης και Απλής Αμόλυβδης. Ο προσδιορισμός του βαθμού της υποκατάστασης μεταξύ αυτών των δύο προϊόντων στην υπό εξέταση υπόθεση κρίνεται ότι παρέλκει καθώς, όπως καταδεικνύεται και από τα στοιχεία που αναφέρονται στην συνέχεια, δεν θα μπορούσε να επηρεάσει καθ' οιονδήποτε τρόπο την αξιολόγηση των τεθέντων υπό κρίση στοιχείων.

β) Σχετική γεωγραφική αγορά

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως, λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ'αυτές.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3054/2002 «Οργάνωση της αγοράς πετρελαιοειδών και άλλες διατάξεις» για τον έλεγχο των τιμών των πετρελαιοειδών προϊόντων και λαμβάνοντας υπόψη επίσης την ανάγκη του καταναλωτή να εφοδιάσει το αυτοκίνητό του με καύσιμα μέσα σε συγκεκριμένη - περιορισμένη χιλιομετρική απόσταση και το κόστος μετάβασης σε απομακρυσμένες περιοχές, γεγονός το οποίο περιορίζει εκ των πραγμάτων την δραστηριότητα κάθε επιχείρησης/πρατηρίου στην περιοχή της έδρας του, κρίνει ότι ως σχετική γεωγραφική αγορά, στην υπό κρίση υπόθεση θα πρέπει να θεωρηθεί η πόλη της Άρτας και η ευρύτερη περιφέρεια αυτής (περιοχή Άρτας).

Στην ως άνω σχετική γεωγραφική αγορά δραστηριοποιούνται περί τις δεκατρείς (13) επιχειρήσεις/πρατήρια υγρών καυσίμων. Σε έντεκα (11) εξ αυτών έγινε επιτόπου έλεγχος στις 10 και 11/12/2003. Επίσης, ελέγχθηκε και η επιχείρηση/πρατήριο Νάσσης (με το σήμα AVIN), η οποία όμως βρίσκεται στην περιοχή Κωστακιοί του Ν. Άρτας, ήτοι εκτός της ανωτέρω ορισθείσης γεωγραφικής αγοράς.

III. ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Η παροχή υπηρεσιών και κάθε δραστηριότητα που σχετίζεται με τη διύλιση, εμπορία, μεταφορά και αποθήκευση αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3054/2002 «Οργάνωση της αγοράς πετρελαιοειδών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 230/Α΄/2.10.2002). Ο Ν. 3054/2002 προβλέπει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Στο Ν. 3054/2002 ως «Εμπορία» νοείται η αποθήκευση και διάθεση αργού πετρελαίου ή πετρελαιοειδών προϊόντων, τα οποία προέρχονται από Διυλιστήριο ή σημείο εισαγωγής και προορίζονται για σημείο εξαγωγής ή άλλο διυλιστήριο, άλλη εγκατάσταση εμπορίας, εγκατάσταση λιανικής εμπορίας ή εγκατάσταση τελικού καταναλωτή με ίδιους αποθηκευτικούς χώρους, ενώ ως «Λιανική Εμπορία» νοείται η διάθεση προϊόντων σε τελικούς καταναλωτές.

Ο κάτοχος Άδειας Εμπορίας μπορεί να διαθέτει Πετρελαιοειδή Προϊόντα απευθείας σε κατόχους Άδειας Εμπορίας ή Λιανικής Εμπορίας, ή σε Μεγάλους Τελικούς Καταναλωτές ή σε Τελικούς Καταναλωτές που διαθέτουν ίδιους αποθηκευτικούς χώρους χωρίς διακρίσεις, με απρόσκοπτο τρόπο, εξασφαλίζοντας την ποιότητα των προϊόντων, την ασφάλεια των εγκαταστάσεων, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διαφάνεια των τιμολογήσεων.

Άδεια Λιανικής Εμπορίας χορηγείται σε φυσικά πρόσωπα ή εταιρείες με οποιαδήποτε εταιρική μορφή. Ειδικά για τα πρατήρια υγρών καυσίμων και υγραερίων ως Άδεια Λιανικής Εμπορίας νοείται η άδεια λειτουργίας που εκδίδεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες μεταφορών και επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι κάτοχοι Άδειας Λιανικής Εμπορίας προμηθεύονται τα πετρελαιοειδή προϊόντα μόνον από κατόχους Άδειας Εμπορίας.

Ο κάτοχος άδειας λιανικής εμπορίας υποχρεούται να προμηθεύει τους Τελικούς Καταναλωτές χωρίς διακρίσεις, με απρόσκοπτο τρόπο, εξασφαλίζοντας την ποιότητα των προϊόντων, την ασφάλεια των εγκαταστάσεων, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διαφάνεια των τιμολογήσεων.

Σε ότι αφορά τις τιμές πετρελαιοειδών προϊόντων στον νόμο προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα (άρθρο 20):

Οι τιμές πετρελαιοειδών που διατίθενται στην εγχώρια αγορά διαμορφώνονται σε όλη την επικράτεια της χώρας ελεύθερα από τους ασκούντες την εμπορία των προϊόντων αυτών.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε., επιτρέπεται για την αντιμετώπιση δυσμενών επιπτώσεων που μπορεί να προκληθούν στην οικονομία της χώρας λόγω των υψηλών διεθνών τιμών του αργού πετρελαίου και των πετρελαιοειδών προϊόντων ή εξαιτίας της αδικαιολόγητης, κατά τους κανόνες του υγιούς ανταγωνισμού και τις ειδικές συνθήκες της διεθνούς και εγχώριας αγοράς πετρελαιοειδών προϊόντων, να επιβληθούν γενικά ή τοπικά ανώτατες τιμές πώλησης στον καταναλωτή (Α.Τ.Κ.) για όλα ή ορισμένα από τα πετρελαιοειδή προϊόντα.

Με κοινή απόφαση των ανωτέρω Υπουργών επιτρέπεται και ο καθορισμός ελάχιστης τιμής καταναλωτή προκειμένου να αντιμετωπισθούν ενέργειες ή συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ Ε.Α.

Κατά την διενεργηθείσα έρευνα προέκυψαν τα ακόλουθα πραγματικά δεδομένα:

α) Οι τιμές των καυσίμων σε ευρώ, ανά πρατήριο και τύπο καυσίμου κατά τον χρόνο της επιτόπου έρευνας της Γραμματείας της Ε.Α., ήτοι στις 10 και 11.12.2003 είχαν ως εξής:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΠΛΗ ΑΜΟΛΥΒΔΗ	SUPER ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,811	0,754	0,965	0,697
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,810	0,754	* 0,968	0,697
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,811	0,754		0,697
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,811	0,754	* 0,968	0,697
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	3ο χλμ. Εθνικής Άρτας-Ιωαννίνων	0,811	0,754	* 0,967	0,697
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,811	0,754	0,958	0,697
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,811	0,754	0,958	0,697
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,811	0,754	1,090	0,680
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,811	0,754		0,697
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,811	0,754		0,697
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,749	0,698		0,649
ΚΟΝΤΖΟΣ	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	0,750	0,699	** 0,799	0,649

*unl.100, ** S.Plus

β) Σύμφωνα και με στοιχεία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) και της Δ/νσης Τιμών Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, κατά το διάστημα 28/7-21/12/2003 οι τιμές πώλησης των υπό εξέταση πετρελαιοειδών διαμορφώθηκαν από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις και άλλα πρατήρια του Ν. Άρτας ως ακολούθως:

β.1) Οι τιμές (σε ευρώ) τις εβδομάδες 28/7-3/8 και 4-10.8.2003 διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,841	0,784	0,693
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,841	0,784	0,693
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,841	0,784	0,693
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,841	0,784	0,693
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικής Άρτας-Ιωαννίνων	0,841	0,784	0,693
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,841	0,784	0,693
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,841	0,784	0,693
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,831	0,774	0,671
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,841	0,784	0,693
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,841	0,784	0,698
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,779	0,729	0,648
ΚΟΝΤΖΟΣ *	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,839	0,782	0,685
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ΕΤΕΚΑ	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,789	0,739	0,648
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,840	0,784	0,690

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο υγρών καυσίμων.

- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Από τον ανωτέρω πίνακα είναι εμφανές ότι κατά το 15ημερο 28/7-10.8.2003 οκτώ (8) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις προσδιόρισαν τις τιμές τους στα ίδια επίπεδα σε όλα τα σχετικά προϊόντα. Οι τιμές δε αυτές ήταν και οι υψηλότερες στην σχετική γεωγραφική αγορά (βλ. συγκριτικά τις τιμές των: Λάσκαρης, Γυφτόκωστα, Χατζάκος).

Η Νάσσης, η οποία βρίσκεται εκτός σχετικής γεωγραφικής αγοράς, είχε τα ίδια επίπεδα τιμών για δύο από τα τρία σχετικά προϊόντα.

β.2) Την επόμενη εβδομάδα 11-17/8 οι τιμές των παραπάνω πρατηρίων ανά τύπο καυσίμου φαίνεται να παρέμειναν οι ίδιες όπως στον υπό στοιχ. β.1) πίνακα, πλην των τιμών πώλησης βενζίνης super και αμόλυβδης του πρατηρίου Βίνης-Μάγκος (εκ των ανωτέρω 8 επιχειρήσεων), οι οποίες αυξήθηκαν στα 0,851 και 0,794 ευρώ, αντίστοιχα.

β.3) Την εβδομάδα που ακολούθησε (18-24/8), παρατηρείται μεταβολή (αύξηση) μόνο στις τιμές των πρατηρίων: (i) Λάσκαρης, που διαμορφώθηκαν: της super σε 0,845 ευρώ, της αμόλυβδης σε 0,788 ευρώ και του πετρελαίου κίνησης σε 0,678 ευρώ, και (ii) Χατζάκος σε 0,789, 0,739 και 0,658 ευρώ, αντίστοιχα.

β.4) Την εβδομάδα 25-31/8 παρατηρείται σημαντική αύξηση των τιμών των υπό εξέταση προϊόντων σε όλα τα πρατήρια του Νομού. Ειδικότερα, οι τιμές ανά πρατήριο είχαν ως εξής:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,868	0,810	0,693
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,868	0,810	0,693
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,868	0,810	0,693
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,868	0,810	0,693
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,868	0,810	0,693
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	EKO	Κρυστάλλη 41	0,868	0,810	0,693
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,868	0,810	0,693
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,866	0,809	0,678
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,868	0,810	0,693
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,867	0,819	0,698
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,799	0,759	0,658
ΚΟΝΤΖΟΣ *	ETEKA	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,866	0,808	0,685
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ETEKA	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,819	0,769	0,658
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,860	0,800	0,690

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο βενζίνης

- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Όπως φαίνεται από τον ανωτέρω πίνακα, κατά το διάστημα που αυτός αφορά,:

i) Δέκα (10) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις αύξησαν και διαμόρφωσαν τις τιμές βενζίνης super στα ίδια επίπεδα. Οι δε τιμές αυτές ήταν και οι υψηλότερες στην σχετική γεωγραφική αγορά (βλ. συγκριτικά τιμές των Χατζάκος, Σιαπλαούρας-Τζάκος, Γυφτόκωστα).

ii) Εννέα (9) αύξησαν και διαμόρφωσαν τις τιμές της αμόλυβδης στα ίδια επίπεδα, τα οποία είναι και υψηλότερα στην σχετική γεωγραφική αγορά (Χατζάκος, Σιαπλαούρας-Τζάκος, Γυφτόκωστα).

iii) Οκτώ (8) αύξησαν και διαμόρφωσαν τις τιμές τους στα ίδια επίπεδα και στο πετρέλαιο κίνησης. Οι τιμές αυτές ήταν και οι υψηλότερες στην σχετική γεωγραφική αγορά (βλ. συγκριτικά τιμές των Λάσκαρης, Γυφτόκωστα, Χατζάκος, κ.αλ.).

Σημειώνεται ότι η τιμή πώλησης της super και της αμόλυβδης βενζίνης από τη Λάσκαρης παρουσιάζονται κατά 0,002 και 0,001 ευρώ, αντίστοιχα, χαμηλότερες από τις αντίστοιχες προαναφερθείσες εναρμονισμένες τιμές, ενώ η τιμή της βενζίνης super της Νάσσης (που βρίσκεται εκτός σχετικής γεωγραφικής αγοράς) είναι στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη εναρμονισμένη.

β.5) Οι τιμές την εβδομάδα 1-7/9 είχαν ως ακολούθως:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,873	0,816	0,693
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,874	0,816	0,707
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,873	0,816	0,693
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,873	0,816	0,693
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,873	0,816	0,693
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	EKO	Κρυστάλλη 41	0,873	0,816	0,693
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,868	0,810	0,693
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,873	0,816	0,685
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,868	0,810	0,693
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,874	0,829	0,698
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,819	0,769	0,658
ΚΟΝΤΖΟΣ *	ETEKA	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,868	0,814	0,690
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ETEKA	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,819	0,769	0,663
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,870	0,810	0,690

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο βενζίνης

- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Συνεπώς, για το ανωτέρω διάστημα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) υπήρξε αύξηση της τιμής της βενζίνης super σε εννέα (9) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις (τις προηγούμενες τιμές διατήρησαν μόνο οι Τσαλαπάτης και Μήτσιος) και οκτώ (8) από τις εν λόγω επιχειρήσεις διαμόρφωσαν τις τιμές τους στα ίδια επίπεδα, μεταξύ των οποίων και η Λάσκαρης - (δύο επιχειρήσεις, οι Βίνης-Μάγκος και Νάσσης, παρουσιάζουν απόκλιση της τάξης του 0,001 ευρώ). Οι τιμές αυτές ήταν και οι ανώτερες στην σχετική γεωγραφική αγορά,

ii) και στην αμόλυβδη υπήρξε αύξηση της τιμής σε εννέα (9) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις (τις προηγούμενες τιμές διατήρησαν μόνο οι Τσαλαπάτης και Μήτσιος) και επτά (7) από τις επιχειρήσεις αυτές διαμόρφωσαν τιμές στα ίδια

επίπεδα, μεταξύ των οποίων και η Λάσκαρης. Οι τιμές αυτές ήταν και οι ανώτερες στην σχετική γεωγραφική αγορά, και

iii) σε ότι αφορά το πετρέλαιο κίνησης μόνο δύο (2) εταιρείες διαφοροποίησαν (αύξησαν) τις τιμές τους σε σχέση με την προηγούμενη εβδομάδα (οι Βίνης-Μάγκος και Λάσκαρης). Οι λοιποί παρέμειναν στα ίδια επίπεδα.

β.6) Στις 8.9.2003 η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) εκδίδει το με αριθμ.πρωτ. Ο-4197 Δελτίο Τύπου, στο οποίο αναφέρει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας κατόπιν σχετικού ερωτήματος του Υπουργού Ανάπτυξης και κατόπιν επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων, διαπίστωσε ότι σε ορισμένους νομούς της χώρας και συγκεκριμένα στους νομούς Άρτας, Ιωαννίνων, ..., υφίσταται συστηματική και σημαντική θετική απόκλιση των τιμών όλων των υγρών καυσίμων και για όλες τις εβδομάδες του στατιστικού δείγματος σε σχέση με τη μέση τιμή πώλησης των καυσίμων αυτών στο σύνολο της χώρας.

Το ύψος της απόκλισης αυτής υπερβαίνει το επιπλέον κόστος μεταφοράς των καυσίμων που υφίσταται σε ορισμένους νομούς, που βρίσκονται γεωγραφικά σε σημαντική απόσταση από τις θέσεις των διυλιστηρίων της χώρας.

...

Επειδή δεν είναι επαρκείς και ικανοποιητικές οι εξηγήσεις που δόθηκαν από εκπροσώπους του Συνδέσμου Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών και της Ομοσπονδίας Βενζινοπωλών κατά τη συνάντηση με τον Υπουργό και τον Πρόεδρο της ΡΑΕ, που πραγματοποιήθηκε στο τέλος Ιουλίου 2003, η ΡΑΕ γνωμοδότησε στον Υπουργό Ανάπτυξης υπέρ της επιβολής τοπικά ανώτατων τιμών πώλησης στον καταναλωτή των πετρελαιοειδών προϊόντων ως εξής:

1. Οι νομοί Άρτας και Ιωαννίνων: για τα καύσιμα Αμόλυβδη Βενζίνη, Αμόλυβδη Super, Super και Diesel. ...»

Σημειωτέον ότι την εβδομάδα 8-14/9 άλλαξαν μόνον οι τιμές του πρατηρίου Λάσκαρης και όσον αφορά την super και την αμόλυβδη τις μείωσε στα 0,864 και 0,806 ευρώ, αντίστοιχα, ενώ αύξησε την τιμή του πετρελαίου κίνησης σε 0,688 ευρώ.

β.7) Την εβδομάδα 15-21/9 οι τιμές super και αμόλυβδης βενζίνης μειώθηκαν σε όλα τα πρατήρια ενώ του πετρελαίου κίνησης παρέμειναν στην πλειοψηφία των πρατηρίων στα ίδια επίπεδα. Ειδικότερα, οι τιμές διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,846	0,787	0,693
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,846	0,788	0,696
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,846	0,788	0,693
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,846	0,787	0,693
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,846	0,787	0,693
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,846	0,787	0,693
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,846	0,787	0,693
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,846	0,788	0,680
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,846	0,787	0,693
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,856	0,797	0,698
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,795	0,746	0,648
ΚΟΝΤΖΟΣ *	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,846	0,786	0,690
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ΕΤΕΚΑ	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,809	0,759	0,663
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,842	0,783	0,690

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο βενζίνης

- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα, για το ανωτέρω διάστημα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) εννέα (9) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις (μεταξύ των οποίων και η Λάσκαρης) διαμόρφωσαν τις τιμές τους στα ίδια επίπεδα τόσο στην βενζίνη super όσο και στην αμόλυβδη (δύο επιχειρήσεις παρουσιάζουν απόκλιση της τάξης του 0,001 ευρώ στην αμόλυβδη). Τα επίπεδα αυτά είναι και τα υψηλότερα στην σχετική γεωγραφική αγορά, και

ii) τρεις μόνο μετέβαλαν (μείωσαν) τις τιμές και στο πετρέλαιο κίνησης.

Σημειωτέον ότι στις 19.9.2003 οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, με την με αριθμ. Δ1/16331 κοινή Απόφασή τους (ΚΥΑ) επέβαλαν, βάσει του άρθρου 20 του Ν. 3054/2002 και ιδίως των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου αυτού, ανώτατες τιμές πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων στους καταναλωτές (Α.Τ.Κ.), σε ορισμένους νομούς της χώρας, μεταξύ των οποίων και στον Νομό Άρτας, με την αιτιολογία ότι: α) Στους νομούς αυτούς «υφίσταται συστηματική και σημαντική θετική απόκλιση των τιμών όλων των υγρών καυσίμων και για όλες τις εβδομάδες του στατιστικού δείγματος (ενν. τα στατιστικά στοιχεία τιμών λιανικής πώλησης καυσίμων στα πρατήρια βενζίνης της χώρας για το χρονικό διάστημα Ιούλιος-Αύγουστος 2003 που συγκέντρωσε το Υπουργείο Ανάπτυξης) σε σχέση με τη μέση τιμή πώλησης των καυσίμων αυτών στο σύνολο της χώρας». Το δε ύψος της απόκλισης αυτής «υπερβαίνει το επιπλέον κόστος μεταφοράς των καυσίμων που υφίσταται σε ορισμένους Νομούς, που βρίσκονται γεωγραφικά σε σημαντική απόσταση από τις θέσεις των διυλιστηρίων της χώρας.», και β) Δεν κρίθηκαν «ικανοποιητικές οι προφορικές εξηγήσεις που δόθηκαν από τους εκπροσώπους του Συνδέσμου Εταιρειών Εμπορίας Πετρελαιοειδών και της Ομοσπονδίας Βενζινοπωλών κατά τη συνάντησή τους με τον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Πρόεδρο της ΡΑΕ».

Της ανωτέρω ΚΥΑ είχε προηγηθεί ομόφωνη απόφαση της Ολομέλειας της ΡΑΕ για την παροχή γνώμης υπέρ της επιβολής ανωτάτων τιμών.

Βάσει της προαναφερθείσας ΚΥΑ για το διάστημα 21-23/9/2003 οι ανώτατες τιμές καυσίμων για ορισμένους νομούς, μεταξύ των οποίων και της Άρτας, καθορίστηκαν ως εξής:
Αμόλυβδη βενζίνη: 0,778 Ευρώ/λίτρο
Αμόλυβδη super: 0,892 Ευρώ/λίτρο
Super: 0,829 Ευρώ/λίτρο και
Diesel: 0,681 Ευρώ/λίτρο.

β.8) Κατόπιν της ανωτέρω ΚΥΑ όλα τα πρατήρια μείωσαν τις τιμές τους και κατά την περίοδο 22-24/9 τις διαμόρφωσαν ως ακολούθως:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,816	0,767	0,681
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,816	0,767	0,681
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,816	0,767	0,681
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,816	0,767	0,680
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,816	0,767	0,681
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,816	0,767	0,680
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,816	0,767	0,681
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,819	0,761	0,670
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,816	0,767	0,681
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,816	0,767	0,680
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,765	0,716	0,638
ΚΟΝΤΖΟΣ	ETEKA	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,816	0,769	0,679
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ETEKA	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,789	0,735	0,652
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,812	0,763	0,680

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο βενζίνης
- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Με βάση την προαναφερθείσα ΚΥΑ και τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) Εννέα (9) από τις ελεγχόμενες εταιρείες διαμόρφωσαν τις τιμές τους σε όλα τα ελεγχόμενα προϊόντα στα ίδια επίπεδα, τα οποία για την αμόλυβδη βενζίνη και την βενζίνη super ήταν μεν κατώτερα από την αντίστοιχη Α.Τ.Κ. που όριζε η ΚΥΑ αλλά ειδικά για την αμόλυβδη ήταν και τα υψηλότερα στην σχετική γεωγραφική αγορά.

ii) Σε ότι αφορά το πετρέλαιο κίνησης, οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις (πλην της Λάσκαρης και Χατζάκος) επέλεξαν να διαμορφώσουν τιμή στο ύψος της αντίστοιχης Α.Τ.Κ. (οι Λάσκαρης και Χατζάκος επέλεξαν χαμηλότερες τιμές)

β.9) Στις 24/9/2003 οι ως άνω Υπουργοί με την με αριθμ. Δ1/16640 ΚΥΑ επέβαλαν και πάλι για ορισμένους Νομούς, μεταξύ των οποίων και ο Νομός Άρτας, και για την περίοδο 24/9-2/10/2003, ανώτατες τιμές πώλησης καυσίμων, οι οποίες είχαν ως ακολούθως:
Αμόλυβδη βενζίνη: 0,759 Ευρώ/λίτρο
Αμόλυβδη super: 0,881 Ευρώ/λίτρο
Super: 0,811 Ευρώ/λίτρο και
Diesel: 0,675 Ευρώ/λίτρο.

Κατόπιν της νέας ΚΥΑ, κατά την χρονική περίοδο 25/9-5/10, οι τιμές των πρατηρίων, πλην ενός, μειώθηκαν και πάλι και διαμορφώθηκαν ανά πρατήριο ως ακολούθως:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,809	0,757	0,670
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,811	0,759	0,675
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,811	0,759	0,675
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,811	0,759	0,675
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικής Άρτας-Ιωαννίνων	0,811	0,759	0,675
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,809	0,757	0,670
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,811	0,759	0,675
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,808	0,757	0,670
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,811	0,759	0,675
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,811	0,759	0,675
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,765	0,716	0,639
ΚΟΝΤΖΟΣ *	ETEKA	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,811	0,759	0,675
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ETEKA	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,779	0,729	0,649
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,810	0,756	0,673

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο βενζίνης
- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Με βάση την απόφαση και τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα παρατηρούνται για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο τα ακόλουθα:

i) Επτά (7) από τις ελεγχόμενες εταιρείες επέλεξαν να τιμολογήσουν τα προϊόντα τους στο ύψος της αντίστοιχης κατά προϊόν Α.Τ.Κ. που όρισε η συγκεκριμένη ΚΥΑ.

ii) Τρεις (3) εξ αυτών (οι Γκαρτζονίκας, Αφοί Μόσιαλου και Λάσκαρης) σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα από αυτά της ΚΥΑ (και οι τρεις διαφοροποιήθηκαν κατά 0,002 ευρώ στην τιμή της αμόλυβδης και κατά 0,005 ευρώ στο πετρέλαιο κίνησης και όσον αφορά την super οι δύο πρώτοι διαφοροποιήθηκαν κατά 0,002 ευρώ ενώ ο τρίτος κατά 0,003 ευρώ).

iii) Μία, η Χατζάκος, δεν μετέβαλε ουσιαστικά τις τιμές της, οι οποίες ήταν ήδη σημαντικά χαμηλότερες από τις ανώτατες που όριζε η συγκεκριμένη ΚΥΑ.

β.10) Την 1.10.2003 ο Υπουργός Ανάπτυξης με την με αριθμ. Δ1/17293 Απόφασή του ήρε τις με την προαναφερθείσα ΚΥΑ επιβληθείσες ανώτατες τιμές πώλησης, με την αιτιολογία ότι «από την επεξεργασία των ... στατιστικών στοιχείων (ενν. μηνών Ιουλίου - Αυγούστου - Σεπτεμβρίου) που αναφέρονται στην διαμόρφωση των τιμών των προαναφερθέντων πετρελαιοειδών προϊόντων ..., προκύπτει ότι δεν υφίσταται απόκλιση των τιμών των υγρών καυσίμων σε σχέση με την μέση τιμή τους κατά την προηγούμενη εβδομάδα και ότι ήδη η αγορά στους παραπάνω Νομούς λειτουργεί ανταγωνιστικά σε σχέση με το στατιστικό δείγμα της μέσης τιμής πώλησης των καυσίμων αυτών στο σύνολο της χώρας.»

Σημειωτέον ότι σε συνημμένο στο με ημ. αριθμ. πρωτ. 2071/22.4.2004 έγγραφό της η ΡΑΕ σημειώνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Το καλοκαίρι του έτους 2003, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της ανέθεσε ο νόμος 3054/2003, συμμετείχε στην λήψη απόφασης για την επιβολή Ανώτατων Τιμών Καταναλωτή (ΑΤΚ) σε πετρελαιοειδή προϊόντα σε συγκεκριμένους νομούς της χώρας. ... Μετά από εισήγηση της ΡΑΕ, στους συγκεκριμένους νομούς επιβλήθηκαν προσωρινά (από 21.9.2003 έως 29.9.2003) Ανώτατες Τιμές Καταναλωτή ... Δυστυχώς το μέτρο αυτό, εκτός του ότι ως μέτρο διατίμησης έχει πάντοτε στρεβλωτικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα γιατί κατά την εβδομάδα της διατίμησης μειώθηκαν οι διεθνείς τιμές του πετρελαίου με αποτέλεσμα οι τιμές καταναλωτή να διαμορφωθούν χαμηλότερα από τις ανώτατες τιμές ενώ ταυτόχρονα στους νομούς αυτούς συνεχίσθηκε η παρατηρούμενη υπερτιμολόγηση συγκριτικά με τις μέσες τιμές πώλησης στην επικράτεια....»

β.11) Μετά την άρση του μέτρου που επιβλήθηκε με την προαναφερθείσα τελευταία ΚΥΑ, και την εβδομάδα 6-12/10 οι τιμές διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,809	0,757	0,687
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,811	0,759	0,680
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,809	0,757	0,687
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,809	0,757	0,687
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,809	0,757	0,675
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,809	0,757	0,687
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,809	0,757	0,687
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,808	0,757	0,670
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,809	0,757	0,687
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,811	0,759	0,675
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,758	0,699	0,649
ΚΟΝΤΖΟΣ *	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	-	-	-
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,811	0,759	0,684
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ΕΤΕΚΑ	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,779	0,729	0,649
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,818	0,756	0,685
Πολυξένη Ταπραντζή	REVOIL	Αγ. Ανάργυροι, Αρτα	0,799	0,748	0,669

* Το διάστημα αυτό η ΚΟΝΤΖΟΣ δεν διατηρούσε πρατήριο βενζίνης

- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) δύο (2) από τις ελεγχθείσες επιχειρήσεις, οι Βίνης-Μάγκος και Νάσσης, διατήρησαν τις τιμές τους σταθερές και στα επίπεδα που όριζε η καταργηθείσα ΚΥΑ σε ότι αφορά τις βενζίνες super και αμόλυβδη και δύο, η Παναβέλης και Νάσσης και στο πετρέλαιο κίνησης. Η διαφορά όμως των Βίνης-Μάγκος και Νάσσης από τους λοιπούς ελεγχόμενους στις βενζίνες είναι της τάξεως των +0,002 ευρώ.

ii) πέντε (5) από τις ελεγχόμενες εταιρείες μείωσαν τις τιμές τους τόσο στην super όσο και στην αμόλυβδη βενζίνη κατά το ίδιο ποσοστό και εναρμονίστηκαν με τις τιμές που είχαν ήδη εφαρμόσει το προηγούμενο διάστημα τρεις (3) των ελεγχομένων, οι Γκαρτζονίκας, Αφοί Μόσιαλου και Λάσκαρης.

iii) σε ότι αφορά το πετρέλαιο κίνησης, υπήρξε αύξηση από όλες τις επιχειρήσεις/πρατήρια πλην τριών (3) που παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με αυτά τις περασμένης περιόδου. Εξι (7) δε από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις επέλεξαν να εφαρμόσουν την ίδια τιμή.

β.12) Την εβδομάδα 13-19/10 μόνον τα πρατήρια Νάσσης, Βίνης-Μάγκος, Σιαπλαούρας και Σια και Σιαπλαούρας-Τζάκος μετέβαλλαν (αύξησαν) την τιμή του πετρελαίου κίνησης σε 0,687 ευρώ οι τρεις πρώτοι και σε 0,659 ευρώ ο τέταρτος.

β.13) Την εβδομάδα 20-26/10 οι τιμές στην πλειοψηφία των πρατηρίων αυξήθηκαν για όλα σχεδόν τα υπό εξέταση προϊόντα και διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,819	0,768	0,699
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,819	0,768	0,699
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,819	0,768	0,699
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,819	0,768	0,699
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,819	0,768	0,699
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	EKO	Κρυστάλλη 41	0,819	0,768	0,699
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,819	0,768	0,698
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,826	0,769	0,697
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,819	0,768	0,698
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,819	0,768	0,695
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,769	0,718	0,669
ΚΟΝΤΖΟΣ	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	0,750	0,699	0,650
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,817	0,765	0,699
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ΕΤΕΚΑ	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,779	0,729	0,669
Νίκη Γυφτόκωστα	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,818	0,766	0,690
Πολυξένη Ταπραντζή	REVOIL	Αγ. Ανάργυροι, Αρτα	0,808	0,759	0,674

- Κατά το ανωτέρω διάστημα αυτό διεξήχθη από τις αρμόδιες υπηρεσίες μέτρηση τιμών και στο (πρωτοεμφανιζόμενο) πρατήριο ΚΟΝΤΖΟΣ,
- Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) Εννέα (9) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις διαμόρφωσαν τις τιμές τους σε ότι αφορά την βενζίνη super στα ίδια επίπεδα, τα οποία (αν εξαιρεθούν οι τιμές της Λάσκαρης) ήταν και τα ανώτατα στην σχετική γεωγραφική αγορά (Βλ. τιμές Χατζάκος, Κόντζος, Σιαπλαούρας-Τζάκος, κ.αλ.). Η Λάσκαρης στο συγκεκριμένο προϊόν διαμόρφωσε τιμή κατά 0,007 ευρώ ανώτερη αυτής των εννέα.

ii) Δέκα (10) από τις ελεγχόμενες διαμόρφωσαν τις τιμές τους σε ότι αφορά την αμόλυβδη στα ίδια επίπεδα (μεταξύ αυτών και η Λάσκαρης, η οποία παρουσιάζει μία απόκλιση της τάξεως του +0,001 ευρώ), τα οποία ήταν και τα ανώτατα στην σχετική γεωγραφική αγορά (Βλ. τιμές Χατζάκος, Κόντζος, Σιαπλαούρας-Τζάκος, κ.αλ.).

iii) Εννέα (9) από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις διαμόρφωσαν τις τιμές τους σε ότι αφορά το πετρέλαιο κίνησης στα ίδια επίπεδα (μεταξύ αυτών και η Λάσκαρης, η οποία παρουσιάζει μία απόκλιση της τάξεως του -0,002 ευρώ), τα οποία ήταν και τα ανώτατα στην σχετική γεωγραφική αγορά (Βλ. τιμές Χατζάκος, Κόντζος, Σιαπλαούρας-Τζάκος, κ.αλ.).

β.14) Την εβδομάδα 27/10-2/11 οι τιμές των ερευνούμενων επιχειρήσεων παρέμειναν σταθερές, πλην του πρατηρίου Χατζάκος, του οποίου οι τιμές μειώθηκαν και διαμορφώθηκαν ως ακολούθως: super 0,759 ευρώ, αμόλυβδη 0,699 ευρώ και πετρέλαιο κίνησης 0,659 ευρώ.

β.15) Το ίδιο συνέβη και την εβδομάδα 3-9/11: Το πρατήριο Χατζάκος μείωσε και πάλι την τιμή του πετρελαίου κίνησης στα 0,648 ευρώ.

β.16) Την εβδομάδα 10-16/11 οι τιμές διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,819	0,768	0,716
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,819	0,768	0,716
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,819	0,768	0,716
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,819	0,768	0,716
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικης Άρτας-Ιωαννινων	0,819	0,768	0,719
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	EKO	Κρυστάλλη 41	0,819	0,768	0,716
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,819	0,768	0,716
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,826	0,769	0,700
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,819	0,768	0,698
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,819	0,768	0,716
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,749	0,678	0,645
ΚΟΝΤΖΟΣ	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	0,750	0,679	0,640
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,817	0,765	0,709
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ΕΤΕΚΑ	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,779	0,729	0,669
Ε. Γυφτόκωστας-Π. Αποστόλου ΟΕ	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,818	0,766	0,713
Πολυξένη Ταπραντζή	REVOIL	Αγ. Ανάργυροι, Αρτα	0,809	0,759	0,699

Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) Οι τιμές των ελεγχομένων επιχειρήσεων που είχαν εναρμονιστεί, κατά την περίοδο 20-26/10, στα επίπεδα των 0,819 ευρώ για την βενζίνη super και των 0,768 ευρώ για την αμόλυβδη διατηρούνται σταθερές και μάλιστα είναι υψηλότερες από αυτές άλλων πρατηρίων που δραστηριοποιούνται στην ίδια σχετική αγορά και οι οποίες έχουν μειωθεί (βλ. Χατζάκος, Κόντζος), με εξαίρεση πάντα για την βενζίνη super την Λάσκαρης.

ii) Σε ότι αφορά το πετρέλαιο κίνησης, οι τιμές εννέα (9) των ελεγχθεισομένων επιχειρήσεων αυξήθηκαν και επτά (7) εξ αυτών ισορρόπησαν στα ίδια επίπεδα τα οποία (με εξαίρεση την Παναβέλης, η οποία παρουσιάζει απόκλιση της τάξεως των +0,003 ευρώ) ήταν και τα υψηλότερα στη σχετική γεωγραφική αγορά.

β.17) Την εβδομάδα, 17-23/11, που ακολούθησε οι τιμές των ερευνούμενων επιχειρήσεων φαίνεται να παρέμειναν σταθερές πλην του πετρελαίου κίνησης του πρατηρίου Παναβέλης, την οποία προσάρμοσε στο ύψος των υπολοίπων επιχειρήσεων, ήτοι στα 0,716 ευρώ.

β.18) Την εβδομάδα 1-7/12 οι τιμές των πρατηρίων παρέμειναν και πάλι σταθερές, με εξαίρεση αυτές του πρατηρίου Χατζάκος που αυξήθηκαν ως εξής: super 0,759 ευρώ, αμόλυβδη 0,708 ευρώ και πετρέλαιο κίνησης 0,655 ευρώ. Την τιμή της αμόλυβδης αύξησε στα 0,699 ευρώ και το πρατήριο Κόντζος και του πετρελαίου κίνησης η Μήτσιος στα 0,715 Ευρώ.

β.19) Τέλος, την χρονική περίοδο 15/12-21/12/2003, ήτοι μετά την επιτόπια έρευνα της Υπηρεσίας, οι τιμές μειώθηκαν και διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΠΡΑΤΗΡΙΑ	ΣΗΜΑ	Δ/ΝΣΗ	SUPER	ΑΜΟΛΥΒΔΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ
ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑΣ	BP	Κόμβος Ευζώνου	0,811	0,754	0,697
ΒΙΝΗΣ-ΜΑΓΚΟΣ	BP	Κρυστάλλη 31	0,811	0,754	0,697
ΣΟΥΚΗΣ	BP	Κρυστάλλη 144	0,811	0,754	0,697
DUKA-ΣΥΛΙΟΓΚΑ	BP	Περιφ. 100	0,811	0,754	0,697
ΠΑΝΑΒΕΛΗΣ	BP	χιλ. 3ο Εθνικής Άρτας-Ιωαννίνων	0,811	0,754	0,697
ΑΦΟΙ ΜΟΣΙΑΛΟΥ	ΕΚΟ	Κρυστάλλη 41	0,811	0,754	0,697
ΤΣΑΛΑΠΑΤΗΣ	ELDA	Κρυστάλλη 49	0,811	0,754	0,697
ΛΑΣΚΑΡΗΣ	SHELL	Κρυστάλλη 152	0,811	0,754	0,680
ΜΗΤΣΙΟΣ	ΕΛΙΝ	Περιφ. 82	0,811	0,754	0,697
ΝΑΣΣΗΣ	AVIN	Κωστακιοί	0,811	0,754	0,697
ΧΑΤΖΑΚΟΣ	SUNOIL	Γέφυρα Άρτας	0,749	0,698	0,649
ΚΟΝΤΖΟΣ	ΕΤΕΚΑ	Γέφυρα Άρτας	0,750	0,699	0,649
Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ	JETOIL	Αγ. Δημήτριος, Πέτα	0,809	0,752	0,695
Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ	ΕΤΕΚΑ	1ο χιλ. Ε.Ο. Άρτας-Τρικάλων	0,779	0,729	0,659
Ε. Γυφτόκωστας-Π. Αποστόλου ΟΕ	REVOIL	Λιμίνη-6ο χλμ. ΕΟ Άρτας-Αθηνών	0,810	0,750	0,693
Πολυξένη Ταπραντζή	REVOIL	Αγ. Ανάργυροι, Αρτα	0,799	0,745	0,689

Οι τιμές των πρατηρίων των επιχειρήσεων Χρ. Σιαπλαούρας και Σια ΟΕ, Μ. Σιαπλαούρας-Ν. Τζάκος ΟΕ και Νίκη Γυφτόκωστα παρατίθενται για λόγους σύγκρισης

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούνται τα ακόλουθα:

i) Οι τιμές των ελεγχομένων επιχειρήσεων, πλην των Χατζάκος και Κόντζος, στις βενζίνες εναρμονίστηκαν και μάλιστα σε υψηλότερα επίπεδα από αυτές των λοιπών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ίδια σχετική γεωγραφική αγορά.

ii) Το ίδιο συνέβη και στο πετρέλαιο κίνησης, με εξαίρεση τις τιμές των Λάσκαρης, Χατζάκος και Κόντζος που διαμορφώθηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα.

γ.1) Εν συνεχεία λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και αξιολογήθηκαν συνολικά τα οικονομικά στοιχεία των ελεγχομένων επιχειρήσεων, έτους χρήσης 2002, όπως αυτά αναφέρονται στο φορολογικό έντυπο Ε3. Τα εν λόγω στοιχεία είναι τα ακαθάριστα έσοδα εμπορίας των επιχειρήσεων, τα ακαθάριστα έσοδα παροχής υπηρεσιών, το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων, τα φορολογητέα καθαρά κέρδη, οι αγορές εμπορευμάτων (και καυσίμων), οι αγορές λοιπών προϊόντων, οι αμοιβές προσωπικού, ο αριθμός προσωπικού, άλλα έξοδα και το σύνολο των δαπανών.

Σημειώνεται ότι ορισμένες επιχειρήσεις εκτός από πετρελαιοειδή περιλαμβάνουν και άλλα είδη όπως ορυκτέλαια, λιπαντικά, ανταλλακτικά, ψιλικά, τσιγάρα, κ.λπ., που μπορεί να καλύπτουν ποσοστό μέχρι και 10% των αγορών της επιχείρησης. Βάσει των στοιχείων του φακέλου, και άλλα προϊόντα, πλην πετρελαιοειδών, εμπορεύονται και οι: α) Αφοι Μοσιαλου (λιπαντικά), β) η Συλιογκα -Duka (ανταλλακτικά, ορυκτέλαια, λιπαντικά, αξεσουάρ, ζαχαρώδη, τσιγάρα, αναψυκτικά, ψιλικά, παγωτά), γ) Τσαλαπάτης (λιπαντικά), δ) Λάσκαρης (ανταλλακτικά, λιπαντικά, αξεσουάρ, ζαχαρώδη, κάρτες, αναψυκτικά, ψιλικά).

Επίσης, με βάση τα αναφερόμενα στα προσκομισθέντα έντυπα Ε3, η [...] φαίνεται να λειτουργεί σε ακίνητα τα οποία της έχουν παραχωρηθεί δωρεάν, οι [...],λειτουργούν πρατήριο σε ενοικιαζόμενα ακίνητα και η [...] σε ακίνητο του οποίου το ενοίκιο φαίνεται να καταβάλλεται από την BP.

Συνεπώς, από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι οι υπό έλεγχο επιχειρήσεις/πρατήρια διαφέρουν σημαντικά όσον αφορά την οικονομική τους ισχύ, το απασχολούμενο προσωπικό, τα λειτουργικά τους έξοδα, κλπ.

γ.2) Επίσης, από τα προσκομισθέντα στοιχεία διαπιστώνεται ότι οι ετήσιες καταναλώσεις σε καύσιμα κάθε πρατηρίου δεν είναι ίδιες όπως δεν φαίνεται να συμπίπτουν σε όλες τις περιπτώσεις οι τιμές στις οποίες οι εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών πωλούν κάθε τύπο καυσίμου στους πρατηριούχους καθώς και οι χορηγούμενες εκπτώσεις και πιστώσεις. Σημειωτέον ότι ορισμένες επι-

χειρήσεις, όπως π.χ. η [...], διαθέτουν και άλλα είδη καυσίμων, όπως ναυτιλίας, κλπ. τα οποία δεν περιλαμβάνονται ανωτέρω.

V. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΠΡΟΣΦΟΡΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ.

1. Γενικά

Όσον αφορά την ανάλυση των παραγόντων που καθιστούν αντικειμενικά πρόσφορη την εμφάνιση και διατήρηση εναρμονισμένης πρακτικής, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τα κάτωθι:

Όταν δεν υφίστανται συγκεκριμένα έγγραφα ή μαρτυρίες ή λοιπά τεκμήρια που να αφορούν στη συμπεριφορά των επιχειρήσεων και τα οποία να αποκαλύπτουν σαφώς και πλήρως την ύπαρξη ρητής συνεργασίας μεταξύ τους, η απόδειξη ότι ενδέχεται να έχει υπάρξει συντονισμός της συμπεριφοράς τους με εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να βασιστεί στην ανάλυση διαφόρων χαρακτηριστικών της αγοράς, θεσμικών χαρακτηριστικών και οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων την περίοδο αναφοράς. Η ανάλυση αυτή είναι δυνητικά δύο ειδών: (ι) Ιδανικά, η ανάλυση πρέπει να επιτρέπει την άμεση σύγκριση μεταξύ της τιμής που υφίσταται στην συγκεκριμένη αγορά και του ανταγωνιστικού επιπέδου της τιμής (ιι) Όταν δεν είναι δυνατό να γίνει αυτό, η ανάλυση μπορεί να βασίζεται σε μία λεπτομερή εξέταση της προσφορότητας και των ευκαιριών για εναρμονισμένη πρακτική στη συγκεκριμένη αγορά, σε εξέταση των σχετικών τιμών και των μεταβολών στις τιμές διαχρονικά, και στην έμμεση εξαγωγή συμπερασμάτων, τα οποία μπορεί να συνεκτιμηθούν από την Επιτροπή στο πλαίσιο της έμμεσης απόδειξης.

Σε μία ολιγοπωλιακή αγορά με σχετικά ομοιογενές προϊόν και ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού οι επιχειρήσεις αναμένεται να έχουν την ίδια τιμή. Αν είναι δυνατό να αποδειχτεί ότι η τιμή αυτή είναι για σχετικά μεγάλα χρονικά διαστήματα σημαντικά πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο - δηλαδή, πάνω από το οριακό κόστος των επιχειρήσεων, ή αν το οριακό κόστος δεν είναι το ίδιο για όλες τις επιχειρήσεις, πάνω από το οριακό κόστος των λιγότερο αποτελεσματικών επιχειρήσεων (αυτών με το υψηλότερο οριακό κόστος) - τότε αυτό θα αποτελούσε στοιχείο έμμεσης απόδειξης, σύμφωνα με τα διδάγματα της οικονομικής επιστήμης ότι, οι επιχειρήσεις εναρμονίζονται και το αποτέλεσμα αυτής της εναρμόνισης είναι το παρατηρούμενο «υπερβολικό(εναρμονισμένο) ύψος της τιμής. Ακόμη όμως και αν δεν είναι δυνατό να υπολογισθεί το οριακό κόστος, αν είναι δυνατό με οικονομετρικές εκτιμήσεις να υπολογισθεί το επίπεδο τιμής αν οι επιχειρήσεις συμπεριφέρονταν ανταγωνιστικά, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη την αλληλεξάρτησή τους (το μη - εναρμονισμένο επίπεδο τιμής), και το επίπεδο αυτό βρίσκονταν να είναι χαμηλότερο από το παρατηρούμενο επίπεδο, τότε πάλι θα υπήρχε μία έμμεση «απόδειξη» ότι οι επιχειρήσεις εναρμονίζονται (βλ. αναλυτικά Βέττας-Κατσουλάκος, Πολιτική Ανταγωνισμού και Ρυθμιστική Πολιτική 2004, σ. 433 επ.).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν δεν υπάρχουν συγκεκριμένα αποδεικτικά έγγραφα ή μαρτυρίες ή λοιπά τεκμήρια που να αποδεικνύουν σαφώς και πλήρως την ύπαρξη συνεργασίας, και η σύγκριση με την τιμή που θα διαμορφωνόταν υπό συνθήκες ανταγωνισμού (ανάλυση τύπου 1) δεν είναι εφικτή, η ανάλυση για την ύπαρξη ή μη εναρμονισμένης πρακτικής μπορεί εξίσου να στηριχτεί σε εξέταση: (α) της προσφορότητας και των ευκαιριών για εναρμονισμένη πρακτική στη συγκεκριμένη αγορά, και (β) των τιμών και των μεταβολών στις τιμές των επιχειρήσεων διαχρονικά. Συγκεκριμένα, όσον αφορά στις τιμές, αν και δε είναι δυνατό να στηριχθεί κανείς στο ύψος τους σε σχέση με το κόστος ή το ανταγωνιστικό επίπεδο, εφόσον τα τελευταία δεν είναι γνωστά, μπορεί να εξεταστεί κατά πόσο υπάρχει παράλληλη τιμολόγηση - οι επιχειρήσεις διατηρούν ενιαίες τιμές ή σταθερή τη σχέση μεταξύ των τιμών τους διαχρονικά - κάτι που υπό προϋποθέσεις μπορεί να είναι ενδεικτικό εναρμονισμένης συμπεριφοράς.

Η εξέταση αυτή (τύπου (β)) συχνά μπορεί να οδηγήσει μόνο σε πιθανολόγηση ύπαρξης ή μη-ύπαρξης εναρμόνισης, βασιζόμενη αναγκαστικά σε ενδείξεις οι οποίες εμμέσως μόνο υποδεικνύουν αν οι επιχειρήσεις εναρμονίζουν την συμπεριφορά τους. Το βασικό πρόβλημα είναι ότι συχνά τα παρατηρούμενα στοιχεία, όπως το σχετικό επίπεδο των τιμών και η διαχρονική εξέλιξη τους, είναι συγχρόνως συμβατά όχι μόνο με εναρμονισμένες πρακτικές αλλά και με ανταγωνιστική συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Για να θεωρηθεί όμως ότι υπάρχει εναρμονισμένη πρακτική, θα πρέπει η εμφανιζόμενη κατάσταση να μη μπορεί να εξηγηθεί διαφορετικά (αν γινόταν δηλ. η υπόθεση ότι οι επιχειρήσεις συμπεριφέρονταν ανταγωνιστικά).

Καταρχάς, πρέπει λοιπόν να εξετασθούν στη συγκεκριμένη περίπτωση των πρατηρίων Άρτας οι συνθήκες που επηρεάζουν τις ευκαιρίες για εναρμονισμένη συμπεριφορά, δηλαδή οι καταστάσεις που διευκολύνουν και καθιστούν πιο εύκολα διατηρήσιμη την εναρμονισμένη συμπεριφορά. Στο πλαίσιο αυτό δε θα αναλυθεί κάθε συνθήκη που δυνητικά μπορεί να επηρεάσει, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, τη δυνατότητα ύπαρξης εναρμονισμένων πρακτικών σε μία αγορά, αλλά θα επικεντρωθεί η εξέταση στις συνθήκες εκείνες, η απουσία των οποίων θα μείωνε σημαντικά το ενδεχόμενο ύπαρξης εναρμονισμένης πρακτικής.

Το κρίσιμο ερώτημα που ανακύπτει είναι: ποιες συνθήκες που αφορούν στα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, της αγοράς ή σε θεσμικούς παράγοντες, καθιστούν υψηλή την πιθανότητα να υπάρξει εναρμονισμένη πρακτική που θα είναι διατηρήσιμη μακροχρόνια. Οι συνθήκες αυτές θα πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε οι επιχειρήσεις να έχουν αρκετή πληροφόρηση για να προσδιορίσουν τις πιθανές εναρμονισμένης μορφής στρατηγικές επιλογές τους, να εστιάσουν σε ένα συνδυασμό τέτοιων στρατηγικών για κάθε επιχείρηση, και να διατηρήσουν τις επιλογές τους μέσω αξιόπιστων απειλών για αποτελεσματική τιμωρία των επιχειρήσεων που παρεκκλίνουν από τις επιλογές αυτές.

Και τούτο διότι γενικά γίνεται δεκτό ότι κάθε επιχείρηση σταθμίζει το βραχυπρόθεσμο όφελός της από μια περισσότερο επιθετική προς τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συμπεριφορά με τη μακροπρόθεσμη ζημία της εξαιτίας μιας τέτοιας συμπεριφοράς. Αν εκφρασθεί αυτό σε όρους τιμολόγησης, οι τιμές στο επίπεδο της εναρμονισμένης πρακτικής θα είναι υψηλότερες από ότι σε μια μη εναρμονισμένη ισορροπία και φυσικά, ανάλογα υψηλότερα θα είναι τα κέρδη των επιχειρήσεων. Αντίστοιχα, ξεκινώντας από αυτό το εναρμονισμένο επίπεδο, η κάθε επιχείρηση έχει μονομερώς κίνητρο να μειώσει την τιμή της, δεδομένων των τιμών των ανταγωνιστών της. Αυτό ισχύει βραχυπρόθεσμα, δηλαδή αυξάνει τα κέρδη της επιχείρησης στην περίοδο για την οποία μειώνει την τιμή της. Καθώς όμως μια τέτοια μείωση της τιμής από μια επιχείρηση μπορεί να «καταστρέψει» την ισορροπία της εναρμόνισης (αφού οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις θα αντιδράσουν με

μείωση των τιμών τους σε μελλοντικές περιόδους) και θα οδηγήσει στη μη εναρμονισμένη ισορροπία, με χαμηλότερα κέρδη, έχει μακροπρόθεσμο κόστος. Η κάθε επιχείρηση σταθμίζει λοιπόν το βραχυπρόθεσμο όφελος με τη μακροπρόθεσμη ζημιά. Παράγοντες που κάνουν τη μακροπρόθεσμη ζημιά να υπερισχύει, συντελούν στη διατήρηση της εναρμονισμένης συμπεριφοράς με υψηλότερες τιμές και κέρδη.

Οι βασικοί παράγοντες που παροτρύνουν και διευκολύνουν επιχειρήσεις σε μία ολιγοπωλιακή αγορά να διατηρούν υψηλές τιμές - υψηλότερες από το «ανταγωνιστικό (μη - εναρμονισμένο ή και ολιγοπωλιακό) επίπεδο» είναι τέσσερις(βλ αναλυτικά Βέττα/Κατσουλάκο,οπ,σ.435επ)

α. Το κέρδος που αναμένει να ή που θα αποκομίσει η επιχείρηση από τη μείωση της τιμής από το επίπεδο της συντονισμού.

β. Το κόστος που υπολογίζει να έχει ή θα έχει μια επιχείρηση στο μέλλον αν οι αντίπαλες επιχειρήσεις την «εκδικηθούν» (retaliate) επειδή παρέκκλινε από την τιμή εναρμόνισης.

γ. Η πιθανότητα οι αντίπαλες επιχειρήσεις να εκδικηθούν μια μείωση της τιμής.

δ. Ο συσχετισμός υπολογισμένων μελλοντικών ζημιών σε σύγκριση με μια αύξηση των κερδών σήμερα.

Οι παραπάνω παράγοντες καθορίζουν πόσο πρόσφορο είναι να εκδηλωθεί εναρμονισμένη πρακτική σε μία αγορά, και πόσο διατηρήσιμη θα είναι αυτή. Όμως πάντα οι παράγοντες αυτοί εξαρτώνται από χαρακτηριστικά της αγοράς και των επιχειρήσεων.

Συνθήκες που έχουν καθοριστική επίδραση στην ικανότητα των επιχειρήσεων να διατηρήσουν εναρμονισμένη πρακτική (και επομένως στο κατά πόσο η εναρμονισμένη πρακτική είναι εφικτή) είναι(βλ αναλυτικά Βέττα/Κατσουλάκο,οπ.σ439επ)

α) Τα εμπόδια εισόδου. β) Η συχνότητα αλληλεπίδρασης (frequency of interaction) γ) Η καινοτομία.

Η πιθανότητα επομένως εκδήλωσης εναρμονισμένης πρακτικής είναι πολύ μικρή όταν δεν υπάρχουν εμπόδια εισόδου όταν στο συγκεκριμένο επιχειρηματικό κλάδο, οι δε επιχειρήσεις δεν ανταλλάσσουν πληροφορίες και δεν αναπτύσσουν συνεργασίες (αλληλεπίδραση), επιπλέον δε ο κλάδος χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ή ανάπτυξη καινοτομιών. Κλάδοι που παρουσιάζουν ένα ή περισσότερα από αυτά τα χαρακτηριστικά είναι κλάδοι στους οποίους δεν φαίνεται αντικειμενικά πρόσφορη η εκδήλωση συμπεριφορών εναρμονισμένης πρακτικής.

Περαιτέρω παράγοντες που προσδιορίζουν την προσφορότητα εμφάνισης εναρμονισμένων πρακτικών είναι:(Βέττας /Κατσουλάκος, οπ. σ441επ).

α) Ο αριθμός συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Η εναρμονισμένη πρακτική παρουσιάζεται πιο δύσκολη όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Ο λόγος είναι ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων σε μία αγορά, τόσο μικρότερο είναι το μερίδιο του κέρδους που προκύπτει από την εναρμονισμένη πρακτική που αντιστοιχεί σε κάθε επιχείρηση. Επίσης όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων τόσο πιο δύσκολος είναι ο συντονισμός μεταξύ τους και η εποπτεία εφαρμογής των εναρμονισμένων πρακτικών, ιδιαίτερα όταν ο συντονισμός αυτός βασίζεται σε μία σιωπηρή κατανόηση των παραμέτρων της εναρμονισμένης συμπεριφοράς (όπως η αναγνώριση ενός εστιακού σημείου για τιμή και μερίδια αγοράς) και αυτό ισχύει ιδιαίτερα όταν οι επιχειρήσεις για διάφορους λόγους δεν είναι συμμετρικές μεταξύ τους.

β) Η συμμετρία. Είναι περισσότερο εύκολο να προκύψει εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων που είναι συμμετρικές, έχουν δηλαδή παρόμοια δομή κόστους, παρόμοιο παραγωγικό δυναμικό και παρόμοια ποικιλία ή σειρά προϊόντων. Αν υποθέσουμε, για παράδειγμα, ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν το ίδιο οριακό κόστος. Αυτή η ασυμμετρία κόστους δυσχεραίνει αντικειμενικά την εκδήλωση εναρμονισμένων πρακτικών. Καταρχάς, θα είναι πιο δύσκολο για τις επιχειρήσεις να συμφωνήσουν σε μία κοινή πολιτική τιμών, εφόσον οι επιχειρήσεις με χαμηλότερο οριακό κόστος θα επιθυμούν να διατηρήσουν μία χαμηλότερη τιμή από ότι οι επιχειρήσεις με υψηλότερο κόστος. Γενικότερα, διαφορές στο κόστος μπορεί να μην επιτρέψουν την εύρεση εστιακών σημείων για τιμές και να επιτείνουν τις δυσκολίες αποτελεσματικού συντονισμού. Αν και θα ήταν αποτελεσματικό να κατανεμηθεί μεγάλο μερίδιο σε επιχειρήσεις με χαμηλό κόστος, αυτό είναι σαφώς δύσκολο να διατηρηθεί, αν δεν υπάρχουν ρητές συμφωνίες και μεταβιβαστικές πληρωμές (side-transfers) μεταξύ των επιχειρήσεων.

Μία παρόμοια λογική μπορεί να εφαρμοστεί και όταν μία επιχείρηση παράγει ένα προϊόν υψηλότερης ποιότητας από τις άλλες. Επίσης το ανωτέρω επιχείρημα επεκτείνεται σε ασυμμετρίες σε περιορισμούς στο παραγωγικό δυναμικό.

Από τις παραπάνω διαπιστώσεις συνάγεται λοιπόν ότι η ομοιόμορφη συμπεριφορά επιχειρήσεων που παρουσιάζουν ασυμμετρία κόστους, διάφορο παραγωγικό δυναμικό και ποικιλία προϊόντων δημιουργεί ισχυρές ενδείξεις για την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής.

γ) Η maverick επιχείρηση. Maverick επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί μία επιχείρηση με σημαντικά διαφορετική δομή κόστους ή διαφορετικό παραγωγικό δυναμικό ή που επηρεάζεται από διαφορετικούς παράγοντες από άλλες επιχειρήσεις. Μια τέτοια επιχείρηση συχνά δεν θα επιθυμεί να συμμετέχει σε συμπαιγνιακή συμπεριφορά ή θα έχει κίνητρο να το κάνει σε όρους που δεν είναι αποδεκτοί από τις άλλες επιχειρήσεις. Η ύπαρξη μίας τέτοιας επιχείρησης κάνει δύσκολη την διατήρηση εναρμονισμένης πρακτικής, είναι όμως σημαντικό σε κάθε περίπτωση να ερευνηθούν τα αίτια της ιδιαιτερότητας της επιχείρησης έτσι ώστε να καθορισθεί κατά πόσο πρόκειται για κάποιο μακροχρόνιο χαρακτηριστικό ή κάτι προσωρινό.

δ) Οι δομικοί δεσμοί μεταξύ επιχειρήσεων (structural links) και διάφορες συμφωνίες συνεργασίας . Τέτοιοι δεσμοί διευκολύνουν την εναρμονισμένη πρακτική. Για παράδειγμα, δεσμοί μέσω συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων στον κλάδο (cross-ownership) ή δεσμοί όπως ερευνητικές συνεργασίες. Γενικότερα, επιχειρήσεις μπορεί να αλλάξουν τις μεταξύ τους συμβάσεις ή τις συμβάσεις τους με τρίτους για να διευκολύνουν τη ανάπτυξη εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ τους.

Τέλος, υπάρχει μια σειρά πρόσθετων παραγόντων που επηρεάζουν τη διατηρησιμότητα της εναρμονισμένης συμπεριφοράς, αν και ίσως σε μικρότερο βαθμό ή/και πιο αμφιλεγόμενο τρόπο από αυτό των παραγόντων που εξετάσαμε παραπάνω. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικοί, όταν οι προηγούμενοι δεν επαρκούν για να προσδιορίσουν κατά πόσο υπάρχει σίγουρα υψηλή πιθανότητα εναρμονισμένης πρακτικής (ίσως γιατί δίνουν αντιφατικά μηνύματα) και περιλαμβάνουν(Βέτ-

τας/Κατσουλάκος, οπ. σ445 επ): Διαφάνεια της αγοράς (Market transparency) - η εναρμονισμένη συμπεριφορά είναι ευκολότερη όταν οι επιχειρήσεις μπορούν να παρατηρήσουν τις τιμές και τις πωλήσεις των άλλων επιχειρήσεων. Εναλλακτικά μπορούμε να πούμε ότι η συμπεριφορά αυτή είναι πιο δύσκολη αν οι τιμές δεν είναι εύκολα παρατηρήσιμες ή το επίπεδο τους δεν συνάγεται εύκολα από τα δεδομένα της αγοράς. Η απουσία διαφάνειας σε τιμές και πωλήσεις δεν αποκλείει εναρμονισμένη πρακτική, την κάνει όμως πιο δύσκολα διατηρήσιμη και πιο περιορισμένη σε έκταση.

β) Διαφοροποίηση προϊόντων - Αυτός ο παράγοντας μπορεί να έχει αμφιλεγόμενη επίδραση στην πιθανότητα εναρμονισμένης πρακτικής, επειδή επηρεάζει τόσο το κίνητρο για παρέκκλιση από την εναρμονισμένη πρακτική, όσο και τις δυνατότητες τιμωρίας της παρέκκλισης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όταν η διαφοροποίηση συνίσταται στην προσφορά διαφορετικών συνδυασμών χαρακτηριστικών, σε παρόμοιες συχνά τιμές, σε διαφορετικούς πελάτες, δηλαδή έχουμε αυτό που οι οικονομολόγοι αποκαλούν οριζόντια διαφοροποίηση. Σε αυτή την περίπτωση, η διαφοροποίηση στοχεύει στην τμηματοποίηση (segmentation) των καταναλωτών έτσι ώστε να αποκτηθεί μονοπωλιακή δύναμη σε συγκεκριμένα τμήματα με τη δημιουργία «αφοσιωμένων πελατών» (customer loyalty): ένας πελάτης δε θα είναι πρόθυμος να μετακινηθεί από την «αγαπημένη» του ποικιλία έστω και αν υπάρξει μία μικρή μείωση στην τιμή μίας εναλλακτικής ποικιλίας. Αυτή η τμηματοποίηση, επηρεάζει την πιθανή έκταση ανάπτυξης εναρμονισμένης πρακτικής με δύο τρόπους: κάνει πιο δύσκολη την προσέλκυση πελατών μέσω μείωσης της τιμής, αλλά και περιορίζει την ικανότητα των επιχειρήσεων να τιμωρήσουν αυτές που παρεκκλίνουν. Άρα, η επιρροή είναι γενικά αμφιλεγόμενη.

Όμως η διαφοροποίηση προϊόντων θα επιτείνει τα προβλήματα πληροφόρησης σε μη-διαφανείς αγορές. Με διαφοροποιημένα προϊόντα θα είναι πιο δύσκολο να συναχθούν ασφαλή συμπεράσματα από την διαθέσιμη πληροφόρηση στην αγορά για παρεκκλίσεις. Ίσως αυτό εξηγεί γιατί θεωρείται ότι η ομοιογένεια προϊόντων διευκολύνει την ανάπτυξη εναρμονισμένης πρακτικής.

Η επίδραση είναι λιγότερο αμφιλεγόμενη όταν η διαφοροποίηση είναι «κάθετη» ή σε ποιότητα. Σε αυτήν την περίπτωση, οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε μη-συμμετρική κατάσταση (η επιχείρηση με την υψηλότερη ποιότητα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα) και μπορεί να εφαρμοστεί η παραπάνω ανάλυση με μη-συμμετρικό κόστος - η οποία δείχνει ότι περιορίζονται οι ευκαιρίες για εναρμονισμένη πρακτική.

γ) Χαρακτηριστικά της ζήτησης - Καταρχάς, η εναρμονισμένη πρακτική είναι ευκολότερο να διατηρηθεί όταν υπάρχει υψηλός ρυθμός αύξησης της ζήτησης, που σημαίνει ότι το κέρδος σήμερα είναι μικρό συγκριτικά με το αναμενόμενο μελλοντικά. Αντίστροφα, εναρμονισμένη πρακτική είναι πιο δύσκολο να διατηρηθεί όταν η ζήτηση μειώνεται - όπου τα μελλοντικά κέρδη είναι τότε ούτως ή άλλως μικρά. Όταν η μείωση είναι πολύ μεγάλη, είναι σαν να μην υπάρχει «μέλλον» στην αγορά και δε θα υπάρχει υψηλή πιθανότητα ανάπτυξης εναρμονισμένης πρακτικής.

Η ελαστικότητα ζήτησης δεν επηρεάζει τη διατηρησιμότητα της εναρμονισμένης πρακτικής, όταν όμως ικανοποιούνται οι συνθήκες έτσι ώστε οι επιχειρήσεις να μπορούν να διατηρήσουν εναρμονισμένες τιμές η χαμηλή ελαστικότητα κάνει την εναρμονισμένη πρακτική περισσότερο ελκυστική, αφού η τιμή μονοπωλίου (ή οποιαδήποτε εναρμονισμένη τιμή) είναι τόσο υψηλότερη, όσο χαμηλότερη είναι η ελαστικότητα ζήτησης. Με αυτήν την έννοια, η ελαστικότητα μπορεί να είναι σχετική - επειδή μπορεί να οδηγήσει τις επιχειρήσεις σε αναζήτηση περισσότερο ρητών συμφωνιών ή διευκολυντικών πρακτικών για την υλοποίηση της εναρμονισμένης πρακτικής. Επιπλέον, η αρνητική επίδραση της εναρμονισμένης συμπεριφοράς στους καταναλωτές είναι μεγαλύτερη όταν η ζήτηση δεν είναι ελαστική: αυτό ισχύει διότι οι τιμές που θα αντιμετωπίζουν θα είναι υψηλότερες, αλλά και διότι με χαμηλή ελαστικότητα δεν θα έχουν πολλές εναλλακτικές λύσεις.

Ένας τελευταίος παράγοντας αφορά στην αγοραστική δύναμη των πελατών. Αν αυτή είναι υψηλή, η κερδοφορία των επιχειρήσεων που εναρμονίζουν τη συμπεριφορά τους μειώνεται - ακόμη και ένα μονοπώλιο δεν θα μπορεί να επιβάλλει υψηλές τιμές. Επιπλέον, σε αυτήν την περίπτωση, οι πελάτες μπορούν να διασπάσουν την εναρμονισμένη πρακτική συγκεντρώνοντας τις παραγγελίες τους, κάνοντας έτσι λιγότερο συχνή την αλληλεπίδραση (interaction) των επιχειρήσεων που αυξάνει το κίνητρο παρέκκλισης. Γενικότερα, μεγάλοι πελάτες μπορούν να επινοήσουν τρόπους προμήθειας που μειώνουν τις ευκαιρίες για ανάπτυξη εναρμονισμένης πρακτικής.

δ) Διευκολυντικές πρακτικές - Πρακτικές ή διακανονισμοί μεταξύ επιχειρήσεων που μπορούν να ερμηνευθούν ως υποβοηθητικές για τη διατήρηση συμπεριφορά εναρμονισμένης πρακτικής. Υπάρχουν μία σειρά από τέτοιες πρακτικές:

δα) Ανταλλαγή πληροφοριών. Είναι σαφές ότι η ανταλλαγή πληροφοριών είναι απαραίτητη για να υπάρξει μια επιτυχημένη πρακτική εναρμόνισης. Για παράδειγμα, πληροφόρηση για τα σχετικά στοιχεία κόστους είναι απαραίτητη για να καθορισθούν οι δυνητικά εφικτές «συμφωνίες» σε τιμές. Οι επιχειρήσεις μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες μέσω τυπικών, αλλά και άτυπων συμφωνιών για τέτοιες ανταλλαγές.

δβ) Εμπορικά σωματεία ή ενώσεις (trade associations). Πολλοί κλάδοι έχουν ένα κεντρικό οργανισμό που λειτουργεί κανονικά ως φορέας δημοσίων σχέσεων. Όταν όμως ο φορέας αυτός καλύπτει και τις ανάγκες συλλογής και διασποράς πληροφόρησης για τιμές, ποσότητες παραγωγής, κόστος κλπ και προτείνει τιμοκαταλόγους ή ακόμη και ελέγχει αν (σιωπηρές) συμφωνίες για τιμές τηρούνται, τότε ενισχύεται η εμφάνιση ή η διατήρηση εναρμονισμένης συμπεριφοράς.

δγ) «Ηγεσία» στην διαμόρφωση του επιπέδου τιμών (price leadership). Σε ορισμένες αγορές η επιχείρηση που διαμορφώνει την τιμή μεταβάλλεται διαχρονικά, είτε για να μην δίνεται η εντύπωση ότι υπάρχει «ηγέτης» στη διαμόρφωση τιμών, είτε για να μοιραστεί μεταξύ των επιχειρήσεων μία δραστηριότητα (διαμόρφωση τιμής) που έχει το μειονέκτημα ότι η επιχείρηση που την αναλαμβάνει είναι η πρώτη που αυξάνει την τιμή. Η πρακτική του «ηγέτη» στην διαμόρφωση τιμών είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος επιλογής μιας από τις πιθανές τιμές εναρμονισμένης πρακτικής. Αν ο «ηγέτης» έχει την ικανότητα να επιλέγει τιμές που είναι αμοιβαία αποδεκτές από όλες τις επιχειρήσεις και έχει αρκετή δύναμη ώστε να μπορεί να τιμωρήσει τους όποιους παρεκκλίνοντες, η

«συμφωνία» μπορεί να διατηρηθεί με απόλυτα σιωπηρό τρόπο.

δδ)Συνεργασία σε Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) και Σταυροειδής Αδειοδότηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (υπόθεση Zinc Producer Group [EE 1984, L220/27, ιδίως παρ. 75-76]). Είναι σύνηθες οι επιχειρήσεις να συνεργάζονται σε Ε&Α για να μοιραστούν τα υψηλά στοιχεία σταθερού κόστους ή/και το υψηλό ρίσκο. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό του ανταγωνισμού στον σχεδιασμό των προϊόντων και να διευκολύνει ενιαία τιμολόγηση των νέων προϊόντων. Επίσης, η απειλή αποχώρησης από μία ερευνητική συνεργασία μπορεί να πειθαρχήσει τους δυνητικά παρεκκλίνοντες από την τιμή συμπαιγνίας. Τέλος, σταυροειδείς αδειοδοτήσεις οδηγούν σε νόμιμο καθορισμό τιμών και γεωγραφικής περιοχής πώλησης των προϊόντων που αφορούν οι άδειες χρήσης.

2. Εφαρμογή των ανωτέρω γενικών αρχών στην περίπτωση της αγοράς των πρατηρίων καυσίμων Άρτας.

Από την ανάλυση των χαρακτηριστικών της αγοράς των πρατηρίων καυσίμων Άρτας καταρχάς συνάγεται ότι υφίστανται οι συνθήκες για να θεωρηθεί ότι εναρμόνιση μεταξύ των πρατηρίων είναι εφικτή. Συγκεκριμένα, για μία ομάδα πρατηρίων βενζίνης σε μία τοπική αγορά, όπως αυτή της Άρτας, ισχύουν:

Μεγάλη συχνότητα αλληλεπίδρασης και δυνατότητα για συχνές προσαρμογές της τιμής

Μικρό - ασήμαντο ρόλο της καινοτομίας

Αν και όχι σημαντικά, πάντως όχι αμελητέα εμπόδια εισόδου.

Επιπλέον, στην υπό κρίση περίπτωση, διαπιστώνεται η ύπαρξη πολλών από τις προαναφερθείσες συνθήκες πράγμα που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η πιθανότητα να εκδηλωθεί εναρμονισμένη πρακτική, και να είναι διατηρήσιμη μακροχρόνια είναι υψηλή. Συγκεκριμένα, για την ομάδα πρατηρίων βενζίνης στη τοπική αγορά της Άρτας η έρευνα της Γραμματείας της ΕΑ υποδεικνύει ότι υφίσταται:

Σχετικά μικρός αριθμό επιχειρήσεων

Συμμετρία μεταξύ επιχειρήσεων (σε οριστέο αλλά όχι απόλυτο βαθμό), με την έννοια που αναφέρθηκε παραπάνω. Συγκεκριμένα, τα 8 πρατήρια στα οποία αποδίδεται εναρμονισμένη συμπεριφορά (εκτός ενός) αντιμετωπίζουν παρόμοιες τιμές χονδρικής που αποτελεί και το μεγαλύτερο (αλλά όχι ολόκληρο) μέρος του κόστους τους.

Μεγάλη διαφάνεια αγοράς

Σχετικά ομοιογενές προϊόν (βενζίνη), αν και υπάρχει διαφοροποίηση ως προς την τοποθεσία διάθεσης του προϊόντος, με δεδομένο ότι τα πρατήρια είναι τοποθετημένα σε διαφορετικά γεωγραφικά σημεία

Μικρή αγοραστική δύναμη πελατών

Χαμηλή ελαστικότητα ζήτησης

Επίσης:

Δεν φαίνεται να υπάρχει maverick επιχείρηση

Δεν έχει υπάρξει μείωση της ζήτησης για βενζίνη την περίοδο αναφοράς

Από τα ανωτέρω προκύπτει επομένως το συμπέρασμα ότι η πιθανότητα να εκδηλωθεί εναρμονισμένη πρακτική και να είναι αυτή διατηρήσιμη μακροχρόνια είναι υψηλή για τα πρατήρια βενζίνης της Άρτας.

Αυτό το οποίο, καταρχάς, επισημαίνεται είναι ότι οι τιμές των πρατηρίων στα οποία αποδίδεται εναρμονισμένη πρακτική είναι ενιαίες για σχετικά μεγάλα χρονικά διαστήματα, κάτι που είναι απόλυτα συμβατό με εναρμονισμένη πρακτική.

Το ερώτημα είναι κατά πόσο αυτή η ενιαία τιμολόγηση θα ήταν επίσης αναμενόμενη αν οι επιχειρήσεις συμπεριφέρονταν ανταγωνιστικά. Η απάντηση θα ήταν καταφατική αν δεν υπήρχε καμία διαφοροποίηση μεταξύ των πρατηρίων ως προς τις συνθήκες ζήτησης που αντιμετωπίζουν. Τα πρατήρια διαφοροποιούνται ως προς την τοποθεσία τους και οι ακριβείς συνθήκες ζήτησης είναι πολύ πιθανό να διαφέρουν από τοποθεσία σε τοποθεσία. Κάποιες τοποθεσίες αναμένεται να αντιμετωπίζουν υψηλότερη ζήτηση από άλλες για κάθε δεδομένη τιμή, κάτι που αντανακλάται και στο γεγονός ότι με ενιαίες τιμές οι πωλήσεις ορισμένων πρατηρίων είναι υψηλότερες από τις πωλήσεις άλλων. Ενδεχομένως και η ελαστικότητα ζήτησης να είναι διαφορετική σε διαφορετικά σημεία, εφόσον η ομάδα καταναλωτών που απευθύνεται συνήθως σε κάποιο συγκεκριμένο πρατήριο μπορεί να μην έχει τα ίδια χαρακτηριστικά (π.χ. από άποψης μέσου εισοδήματος) από την ομάδα που απευθύνεται συνήθως σε κάποιο άλλο πρατήριο. Θα ανέμενε κανείς ότι αν τα πρατήρια συμπεριφέρονταν ανταγωνιστικά υπό αυτές τις συνθήκες, και με δεδομένες τις τοποθεσίες τους, αυτό θα οδηγούσε σε μη-ενιαίες τιμές, και ότι γενικά τα πρατήρια με την υψηλότερη ζήτηση θα είχαν σχετικά υψηλότερες τιμές.

Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται σημαντικά και από τρεις άλλους παράγοντες: Ο πρώτος παράγων είναι ότι στην αγορά της Άρτας, όπως διαπιστώθηκε από την έρευνα της Γραμματείας, υπάρχουν πρατηριούχοι - εκτός αυτών που κατηγορούνται για εναρμονισμένη πρακτική - οι οποίοι έχουν αρκετά χαμηλότερες τιμές από τους υπόλοιπους, χωρίς αυτό να οδηγεί διαχρονικά σε σημαντική μετακίνηση της κατανάλωσης σε αυτούς. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η κατανομή της ζήτησης στις διαφορετικές τοποθεσίες επιτρέπει διαφοροποιήσεις ως προς τις τιμές.

Ο δεύτερος είναι ότι οι τοποθεσίες των πρατηρίων μπορούν να θεωρηθούν ως σχετικά σταθερές ή δεδομένες. Με αυτό εννοείται ότι η απόφαση ενός πρατηριούχου σχετικά με το που θα τοποθετηθεί εξαρτάται από διάφορους άλλους παράγοντες εκτός της αναμενόμενης ζήτησης σε κάθε συγκεκριμένο σημείο, όπως τις αποφάσεις που έχουν ήδη πάρει σχετικά με την τοποθεσία τους οι άλλοι πρατηριούχοι, το γεγονός ότι οι αποφάσεις αυτές λόγω της επένδυσης που απαιτείται είναι σχετικά δύσκολα αναστρέψιμες, παράγοντες κόστους (π.χ ενοίκιο) κλπ.

Ο τρίτος παράγων είναι ότι η ενιαία τιμή των πρατηρίων που κατηγορούνται για εναρμονισμένη πρακτική διατηρείται όταν υπάρχουν αυξομειώσεις στη τιμή τους, δηλαδή οι εν λόγω πρατηριούχοι, όταν αλλάζουν τις τιμές τους, τις αλλάζουν κατά το ίδιο ακριβώς ποσοστό. Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω αυτή θα ήταν η αναμενόμενη συνέπεια αν υπήρχε μεταξύ τους εναρμόνιση. Αυτό όμως δεν θα συνέβαινε αν τα πρατήρια συμπεριφέρονταν ανταγωνιστικά, με δεδομένο ότι οι αλλαγές που επιβάλλονται στη τιμή χονδρικής δεν επηρεάζουν το ίδιο όλα τα πρατήρια, εφόσον γίνει δεκτό ότι αντιμετωπίζουν σχετικά διαφορετικές συνθήκες ζήτησης.

Η ανωτέρω ανάλυση των τιμών οδηγεί, επομένως, στο συμπέρασμα ότι η πολιτική τιμολόγησης των καθών πρατηρίων παραπέμπει σαφώς περισσότερο σε εναρμονισμένη πρακτική παρά προς ανταγωνιστική συμπεριφορά.

Από την άλλη πλευρά ο προβληθείς ισχυρισμός για αύξηση ή μείωση των τιμών των σχετικών προϊόντων από τις υπό κρίση εταιρείες ως αποτέλεσμα αντανακλαστικών ή

μιμητικών αντιδράσεων σε αλλαγές των στοιχείων της αγοράς δεν πείθει δεδομένου ότι:

α) με εξαίρεση το διάστημα επιβολής Α.Τ.Κ., οι αυξομειώσεις των τιμών αυτών δεν ακολουθούσαν τις αυξομειώσεις των τιμών του πετρελαίου (βλ. σχετικά τον συνημμένο πίνακα διαμόρφωσης των τιμών του πετρελαίου στην με ημ.α.π. 2071/22.4.04 επιστολή της ΡΑΕ),

β) δεν υπήρξε αντίστοιχη ομοιόμορφη αντίδραση και των υπολοίπων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην σχετική αγορά και

γ) τα μεγέθη των επιμέρους επιχειρήσεων και τα λοιπά οικονομικά τους στοιχεία και κυρίως η διαφοροποίηση που φαίνεται να υπάρχει στα κόστη εκάστης αυτών, δεν δικαιολογούν την επί μακρόν τυχαία εναρμόνισή τους σε ότι αφορά τις τιμές των πωλουμένων από αυτές πετρελαιοειδών προϊόντων.

Εξάλλου, όπως αποδεικνύεται από τη μελέτη και εκτίμηση των πινάκων (βλ. IV κεφάλαιο), οι τιμές τις οποίες διαμόρφωναν κατά το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα οι ανωτέρω επιχειρήσεις για τα επιμέρους προϊόντα ήταν και οι ανώτερες στην σχετική γεωγραφική αγορά.

Επισημαίνεται δε ακόμη ότι κατά το πρώτο χρονικό διάστημα της επιβολής Α.Τ.Κ. (21-24/9/2003), και με εξαίρεση την τιμή του πετρελαίου κίνησης, οι εν λόγω επιχειρήσεις επέλεξαν ίδιες τιμές τόσο σε ότι αφορά την βενζίνη super όσο και στην αμόλυβδη, οι οποίες ήταν μεν κατώτερες από τις αντίστοιχες Α.Τ.Κ. αλλά και οι ανώτερες στην σχετική γεωγραφική περιοχή, γεγονός το οποίο δεν μπορεί να αιτιολογηθεί παρά μόνο με την ύπαρξη μεταξύ τους συνεννόησης.

Τέλος, με βάση τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν φαίνεται καμία από τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις να ηγείται σε κάποια από τις επιμέρους σχετικές αγορές ούτως ώστε να μπορεί να πιθανολογηθεί η εναρμόνιση των λοιπών ανεξάρτητων επιχειρήσεων με τις τιμές της επιχείρησης αυτής.

Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ταυτόχρονες και ενιαίες αυξομειώσεις καθώς και η διαμόρφωση ενιαίων τιμών πώλησης των επιμέρους πετρελαιοειδών προϊόντων που διακινούν οι προαναφερθείσες επιχειρήσεις δεν μπορούν να δικαιολογηθούν άλλως, αλλά προφανώς οφείλονται σε ενδιάθετο συντονισμό βασικής παραμέτρου της εμπορικής δραστηριότητας των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Το τελευταίο συμπέρασμα απορρέει από την αξιολόγηση των εμπειρικών δεδομένων και κατεξοχήν από την ύπαρξη ενιαίων τιμών, ενιαίων αυξομειώσεων κλπ μολονότι οι ακριβείς συνθήκες ζήτησης διαφέρουν μεταξύ πρατηρίων.

Συνεπώς, η σύμπτωση βούλησης για ταυτόχρονη αύξηση και ενιαία διαμόρφωση των τιμών των προαναφερομένων επιχειρήσεων στα επιμέρους σχετικά προϊόντα αποτελεί παραβίαση του άρθρου 1 παρ.1 εδ. α' του Ν. 703/1977, όπως ισχύει, καθώς έχει ως αποτέλεσμα τη νόθευση και τον περιορισμό του ανταγωνισμού στις επιμέρους σχετικές αγορές.

VI. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ του Ν. 703/1977.

1. Γενικά

1. Κατά το άρθρο 1 παρ.1 ν.703/77, όπως ισχύει, «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού, ιδία δε αι συνιστάμεναι εις:

α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, ...».

Κατά το άρθρο 9 παρ.1 ν.703/77, όπως ισχύει, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αν διαπιστώσει, είτε αυτεπάγγελτα είτε κατόπιν καταγγελίας είτε κατόπιν αιτήσεως του Υπουργού Ανάπτυξης για διεξαγωγή σχετικής έρευνας, παράβαση των άρθρων 1 παράγραφος 1 και 2, μπορεί με απόφασή της:

α) να απευθύνει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων συστάσεις να παύσουν την παράβαση,

β) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν την παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον,

γ) να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο στην περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης,

δ) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή και τα δύο, όταν με απόφασή της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη,

ε) να επιβάλλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση.

Κατά την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου: α) Το κατά την παράγραφο 1 αυτού επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης, β) Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης, και γ) Η δε προβλεπόμενη χρηματική ποινή ανέρχεται μέχρι του ποσού των 5,869,41 ευρώ (2.000.000 δρχ.) για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την απόφαση και από την ημερομηνία που θα ορίσει η απόφαση.

Τέλος, κατά την παράγραφο 3, εδαφ. α, του ανωτέρω άρθρου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων υποχρεούνται μέσα σε 15 ημέρες από τη γνωστοποίηση της απόφασης να ενημερώσουν τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις ενέργειες, στις οποίες προέβησαν ή πρόκειται να προβούν για την παύση της παράβασης.

2. Η συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων δεν είναι ανάγκη να είναι γραπτή, δεδομένου ότι το άρθρο 1, παρ.1 ν.703/77 δεν απαιτεί την τήρηση κάποιου τύπου, αλλά μπορεί να είναι και προφορική ή σιωπηρή, αρκεί μόνο να υπάρχει ενσυνείδητη σύμπτωση της βουλήσεως δύο ή περισσοτέρων επιχειρήσεων σε σχέση με τον συντονισμό βασικών παραμέτρων της εμπορικής τους δραστηριότητας(Βλ. Τριανταφυλλάκη, Οριζόντιες συμπράξεις επιχειρήσεων (καρτέλ)στην πρακτική της Επιτροπής Ανταγωνισμού, στο «Προστασία Ελεύθερου Ανταγωνισμού», 1992, σ. 45επ).

Για τη στοιχειοθέτηση εναρμονισμένης πρακτικής δεν είναι αναγκαίο να έχουν καταστρώσει τα ενδιαφερόμενα μέρη ένα κοινό σχέδιο με σκοπό την υιοθέτηση μίας συγκεκριμένης συμπεριφοράς, αρκεί έκαστο των μερών να έχει πληροφορήσει το άλλο μέρος για τη στάση που πρόκειται να υιοθετήσει, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η κάθε επιχείρηση που συμμετέχει στην πρακτική αυτή να μπορεί να ρυθμίζει τις ενέργειές της βασιζόμενη στους ανταγωνιστές της, οι οποίοι, όπως εύλογα αναμένει, θα συμπεριφερθούν κατά παράλληλο τρόπο.

Βεβαίως για τη διαπίστωση ύπαρξης εναρμονισμένης πρακτικής δεν αρκεί η ομοιόμορφη συμπεριφορά επιχειρήσεων. Θα πρέπει επιπλέον να αποδεικνύεται ότι η εν λόγω συμπεριφορά δεν οφείλεται σε άλλους δομικής φύσεως οικονομικούς λόγους, αλλά ότι μόνο με την ύπαρξη, πράγματι, εναρμονισμένης πρακτικής μπορεί να εξηγηθεί. (για τη διάκριση παράλληλης συμπεριφοράς και εναρμονισμένης πρακτικής βλ. υπόθεση Woodpulp, ΔΕΚ υποθ. C-89,104,116,117,125-129/1985 της 31ης/3/1993, Συλλ. 1993, I, 307,αρ.71).

Εναρμονισμένη πρακτική στοιχειοθετείται αν μπορεί να αποδειχθεί ότι μια συγκεκριμένη, ανταγωνιστικά κρίσιμη, συμπεριφορά επιχειρήσεων (π.χ. πολιτική τιμών) δεν είναι αποτέλεσμα αυτόνομης επιχειρηματικής πρακτικής που προσανατολίζεται στις οικονομικές συνθήκες και στις συνθήκες της αγοράς, αλλά συνέπεια μιας καθ'οιονδήποτε τρόπο συντελούμενης συνεννόησης μεταξύ τους.

Συνεννόηση συνιστά ο συντονισμός των σχεδίων δράσης των επιχειρήσεων που δεν φθάνει στο επίπεδο μιας συμφωνίας. Δικαιοπρακτική σύμπτωση των δηλώσεων βουλήσεων επί όλων των essentialia μερικότερων συμφωνιών για τα προϊόντα - υπηρεσίες δεν απαιτείται. Η συμπεριφορά των επιχειρήσεων δεν είναι απαραίτητο να έχει προκαθορισθεί πλήρως. Είναι αναγκαίο όμως να υφίσταται ένα mimimum αμοιβαίας επαφής. Οι συμμετέχοντες πρέπει κατά κάποιο τρόπο να έχουν συνεννοηθεί ή έστω αλληλοενημερωθεί ως προς τις προθέσεις τους. Γι' αυτό αρκεί ήδη και μία άλλη προσέγγιση με στόχο να ανταλλαγούν πληροφορίες μεταξύ τους τη μελλοντική τους συμπεριφορά ή έστω να αφήσουν τους άλλους να σχηματίσουν μια εικόνα για την επιχειρηματική πολιτική που πρόκειται να ακολουθήσουν.

Τι είδους μέσα θα χρησιμοποιηθούν είναι αδιάφορο. Συνήθως θα πρόκειται για απευθείας επαφές μεταξύ των επιχειρήσεων, συμμετοχή σε συναντήσεις, ενημέρωση για πρωτοβουλίες στον τομέα των τιμών, τηλεφωνική πληροφόρηση. Τίποτα όμως από αυτά δεν είναι αναγκαίο. Ακόμη και έμμεσες επαφές, μέσω ενός πληροφοριοδότη, που μπορεί να ανήκει κάλλιστα και στην άλλη πλευρά της αγοράς, αρκεί.

Αποφασιστικό είναι εν προκειμένω, ότι η μεταξύ τους προσέγγιση αίρει ή μειώνει το συνδεόμενο με την αυτόνομη λήψη αποφάσεων επιχειρηματικό κίνδυνο. Σε εξαιρετικές μάλιστα περιπτώσεις η εναρμόνιση μπορεί να συντελεσθεί και με την απλή δημόσια ανακοίνωση για αλλαγές στην τιμολογιακή πολιτική, όταν από το σύνολο των συνθηκών προκύπτει χωρίς αμφιβολία, ότι οι ανακοινώσεις αποσκοπούν στην αμοιβαία συνεννόηση και όχι μόνον στην πληροφόρηση των πελατών.

Αρκεί η μη ειδική συμφωνία αλλά η αμοιβαία πληροφόρηση για τη μελλοντική τους συμπεριφορά, έτσι ώστε ο καθένας να μπορεί να ρυθμίσει τη συναλλακτική πολιτική με τη βεβαιότητα ότι οι ανταγωνιστές θα συμπεριφερθούν ανάλογα.

Κάθε επιχείρηση πρέπει να καθορίζει αυτόνομα ποια πολιτική θα ασκήσει στην αγορά και με ποια μέσα θα την επιβάλλει. Η αυτονομία αυτή ευρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με κάθε άμεση ή έμμεση προσέγγιση μεταξύ των επιχειρήσεων.

Εναρμονισμένη συμπεριφορά δεν υφίσταται σε κάθε περίπτωση που οι επιχειρήσεις ενεργούν ομοιόμορφα ή παράλληλα, ακόμη και όταν αυτό συμβαίνει συνειδητά. Η απαίτηση της αυτονομίας στη λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων δεν αντιστρατεύεται το δικαίωμα των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα της αγοράς, παρακολουθώντας και επαγρυπνώντας σε σχέση με τις υπαρκτές ή αναμενόμενες αντιδράσεις των ανταγωνιστών τους. Άλλωστε στην ουσία του ανταγωνισμού ανήκει, να παρατηρεί η επιχείρηση τη συμπεριφορά των ανταγωνιστών της, να υπολογίζει σε μια συγκεκριμένη δράση τους και να αντιδρά ανάλογα. Γι'αυτό και επιχειρήσεις που βρίσκονται μεταξύ τους σε σχέση ανταγωνισμού μπορεί να θεωρηθεί ότι συμπεριφέρονται παράλληλα όταν αντιδρούν σε αλλαγές των στοιχείων της αγοράς ομοιόμορφα ή κατά το ίδιο τρόπο. Είναι πιθανό μάλιστα να γνωρίζει κάθε επιχείρηση ότι όλες οι άλλες θα αντιδράσουν ανάλογα (συνειδητή παράλληλη συμπεριφορά).

Το γεγονός ότι κάποιες εμπορικές επιχειρήσεις μετακυλίουν π.χ. τις αυξήσεις τιμών στους καταναλωτές μπορεί - εφόσον η πρακτική αυτή ακολουθείται για ικανό χρόνο - να θεωρηθεί ως σιωπηρή εναρμόνιση. Γενικά όμως η ομοιόμορφη αντίδραση των επιχειρήσεων σε μια αλλαγή των δεδομένων της αγοράς, δεν είναι ανεπίτρεπτη κατά τους κανόνες ανταγωνισμού.

Η παράλληλη αυτή συμπεριφορά μπορεί όμως να αξιολογηθεί διαφορετικά από πλευράς νομικής συμβατότητας, αν συντρέχουν περαιτέρω παράγοντες, όπως διαφορετική δομή κόστους και αξιοσημείωτα μεγάλης διάρκειας εμφάνιση αυτού του φαινομένου της ομοιόμορφης (παράλληλης) συμπεριφοράς.

Η ομοιόμορφη συμπεριφορά για μακρό χρονικό διάστημα, παρά την ενδεχομένως διαπιστωμένη διαφορετική δομή κόστους των επιχειρήσεων, τείνει να δημιουργήσει την εικόνα μιας μη φυσιολογικής επιχειρηματικής στάσης, που δεν εμφανίζεται ως εύλογη και ως αναμενόμενη στις συνθήκες που επικρατούν σε μια ανταγωνιστική αγορά. Ο παράγων χρόνος αποκτά έτσι βαρύνουσα σημασία για την αξιολόγηση της συγκεκριμένης συμπεριφοράς, δεδομένου ότι είναι ελάχιστα πιθανό ότι όλες οι επιχειρήσεις, στην ίδια σχετική έκταση και για σημαντικό χρονικό διάστημα θα ανυψώσουν ομοιόμορφα και ενιαία τις τιμές. Αντίθετα, αυτό που αναμένεται κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τους κανόνες της ορθολογικής συμπεριφοράς των δρώντων στην οικονομία της αγοράς, είναι ότι κρίσιμες αλλαγές στο οικονομικό περιβάλλον επιτρέπουν σε μερικές από τις επιχειρήσεις να εκμεταλλευθούν τα νέα δεδομένα προκειμένου να επιτύχουν πλεονεκτήματα. Για το λόγο αυτό μια πραγματικά διαπιστωμένη παράλληλη συμπεριφορά που διαρκεί επιπλέον για σημαντικό χρονικό διάστημα μεταξύ των εν μέρει δομικά διαφορετικών επιχειρήσεων ως προς τα στοιχεία κόστους και ζήτησης, αποτελεί ισχυρό αποδεικτικό τεκμήριο για την ύπαρξη εναρμονισμένης συμπεριφοράς.

Οι συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των εν λόγω πρατηρίων φαίνεται να επηρεάζονται από τη γειτνίαση με πρατήρια ανταγωνιστικών εταιριών και από τη γεωγραφική περιοχή. Έτσι, σε γεωγραφικά διακριτές αγορές παρατηρείται σε ορισμένες περιπτώσεις τάση εναρμόνισης των τιμών.

Η διαπίστωση του ομοιόμορφου χαρακτήρα της επιχειρηματικής πρακτικής και συμπεριφοράς αρκεί για την πλήρωση του αντικειμενικού στοιχείου της εναρμονισμένης πρακτικής. Όσον δε αφορά στο υποκειμενικό της στοιχείο, το οποίο συντίθεται από ένα μέρος γνωστικό (γνώση των επιχειρηματικών προθέσεων και συμπεριφοράς των ανταγωνιστών) και ένα βουλητικό (πρόθεση προς

εναρμόνιση, συντονισμό και κοινή δράση), του πρώτου λογικά και χρονικά προηγούμενου του δεύτερου, συνάγεται, με βάση τους κανόνες της έμμεσης απόδειξης, από τη συνολική εκτίμηση και αξιολόγηση σοβαρών και επαρκών ενδείξεων για την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής.

Εκείνο, το οποίο κατά βάση απαιτείται να συναχθεί από τις εν λόγω ενδείξεις, είναι το βουλητικό στοιχείο, καθώς υπάρχουν περιπτώσεις, που η πρόσβαση στην πληροφόρηση των προθέσεων και της πολιτικής μιας επιχείρησης θεωρείται εκ των πραγμάτων δεδομένη (όπως π.χ. στην περίπτωση ανακοίνωσης τιμών προς τους πελάτες ή το καταναλωτικό κοινό). Κρίσιμο, τότε, είναι το στοιχείο του σκοπού, που η εν λόγω συμπεριφορά καλείται να εξυπηρετήσει.

Οι ενδείξεις αυτές δεν είναι παρά πραγματικά στοιχεία και δεδομένα, αντικειμενικά πλέον διακριβωνόμενα και επισημαινόμενα, που έχουν σχέση και αναφέρονται είτε στη συμπεριφορά των επιχειρήσεων καθαυτή είτε στο πεδίο που πλαισιώνει την υπό κρίση, κάθε φορά, συμπεριφορά ή ακόμη στο χώρο από τον οποίο αυτή εκκινεί. Αναφέρονται, δηλαδή, στο γεγονός της ομοιόμορφης πρακτικής (οποιασδήποτε μορφής άμεσες ή έμμεσες επαφές ή συνεννοήσεις, χρονική διάρκεια της συμπεριφοράς) και αντίστοιχα στη σχετική αγορά (μέγεθος σχετικής αγοράς, ποσοστό συντονισμού μέσα σε αυτή, απουσία ολιγοπωλίου) και στις οικονομικές συνθήκες της επιχείρησης (θέση αυτής στη σχετική αγορά, μέγεθος επιχείρησης, παραγωγική δυναμικότητα αυτής και ποσοστό αξιοποίησής της, απασχολούμενο προσωπικό, περιθώριο κέρδους, συντελούμενο κέρδος, ισολογισμός της επιχείρησης). Πρόκειται για στοιχεία, τα οποία συνολικά και συνδυαστικά ερμηνευόμενα και συνεκτιμώμενα φωτίζουν την υποκειμενική υπόσταση και υποστηρίζουν την εξαγωγή συμπερασμάτων που σοβαρά ενδεικνύουν ότι η συμπεριφορά των συμπραττουσών επιχειρήσεων δεν δικαιολογείται άλλως (a contrario απόδειξη) επιτρέποντας έτσι την κρίση ότι ο συντονισμός δεν μπορεί παρά να συνιστά αποτέλεσμα συνεννόησης και εναρμονισμένης πρακτικής.

Μέτρο και κριτήριο για την εκτίμηση και αξιολόγηση των ενδείξεων αυτών αποτελούν οι αναμενόμενες για τη συγκεκριμένη, κάθε φορά, περίπτωση συνθήκες ανταγωνισμού. Προσδιοριστικές αυτών δε, είναι τόσο η δομή και τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς, όσο και οι οικονομικές συνθήκες της επιχείρησης, οι οποίες πέρα από το πεδίο γέννησης και εμφάνισης τέτοιων ενδείξεων αποτελούν, επίσης, μέτρο αξιολόγησης της σοβαρότητας και της επάρκειας των τελευταίων, προς στοιχειοθέτηση και τεκμηρίωση της εναρμονισμένης πρακτικής.

Οι ενδείξεις, για να χαρακτηριστούν ως σοβαρές και επαρκείς, πρέπει, ως πραγματικά περιστατικά, να υποδηλώνουν σαφώς την ύπαρξη ουσιώδης εκτροπής από τις συνήθεις και αναμενόμενες, κατά τις περιστάσεις, συνθήκες ανταγωνισμού, η εκτροπή αυτή να είναι δυνατόν να έχει προκληθεί κατά κύριο λόγο από αυτές (στοιχείο της αντικειμενικής προσφορότητας) και να μην συνδέεται αιτιωδώς με άσχετες με αυτές λόγους, ήτοι η ομοιόμορφη συμπεριφορά να μην είναι διαφορετικά δικαιολογημένη και σε άλλους παράγοντες αποδιδόμενη (π.χ. στην αντανακλαστική λειτουργία της αγοράς). Τότε μόνο συνάγεται, πιθανολογούμενο εκ των ενδείξεων, όχι μόνο το γνωστικό, αλλά και το βουλητικό μέρος, του υποκειμενικού στοιχείου της εναρμονισμένης πρακτικής και στοιχειοθετείται συνολικά η τελευταία.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής περιλαμβάνει κάθε μορφή εκούσιου συντονισμού της συμπεριφοράς επιχειρήσεων, ο οποίος γίνεται προκειμένου να αρθούν, μέσω της εν τοις πράγμασι συνεργασίας ή συνεννόησης, οι συνδεόμενοι με τον ανταγωνισμό κίνδυνοι. Η επεξεργασία ενός κοινού σχεδίου δεν είναι αναγκαία για τη στοιχειοθέτηση της εννοίας. Αρκεί η συνειδητή προσαρμογή στις προσδοκίες μιας άλλης επιχείρησης, μπορεί δε να υλοποιηθεί με ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους κλπ.

2. Η υπαγωγή των υπό κρίση πραγματικών περιστατικών στη διάταξη του άρθρου 1 Ν. 703/1977.

Στην υπό κρίση περίπτωση τεκμηριώνεται η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των καθών επιχειρήσεων. Αναφορικά στο αντικειμενικό στοιχείο αυτής, διαπιστώθηκε από τα προσκομισθέντα, εξετασθέντα και ληφθέντα υπόψη αποδεικτικά στοιχεία και μέσα ότι οι καθών επιχειρήσεις προέβαιναν, κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 28/7 και 21/12/2003, σε αυξήσεις ή μειώσεις των τιμών των επιμέρους σχετικών προϊόντων ταυτόχρονα (ή με μικρή χρονική υστέρηση) και κατά το ίδιο ποσοστό, πωλώντας τα προϊόντα αυτά στις ίδιες τιμές και διαμορφώνοντας, έτσι, ομοιόμορφα και συντονίζοντας την επιχειρηματική τους συμπεριφορά. Ενώ με βάση τα προαναφερθέντα η αυτονομία των επιμέρους επιχειρήσεων και οι μεταξύ τους διαφοροποιήσεις (παραγόντων κόστους κλπ) θα έπρεπε να έχει ως αποτέλεσμα διαφοροποίηση και στις τιμές πώλησης των επί μέρους πετρελαιοειδών και όχι διαμόρφωση στο ίδιο ύψος.

Όσον αφορά δε στο υποκειμενικό στοιχείο, ως προς το γνωστικό του μέρος δεν υπάρχει αμφιβολία, καθώς το ζήτημα επιλύεται από την ίδια τη φύση της σχετικής αφοράς προϊόντων. Η τιμολόγηση των σχετικών προϊόντων λαμβάνει δημόσιο χαρακτήρα, με την ανάρτηση των τιμών στην είσοδο κάθε πρατηρίου, γεγονός που καθιστά την περί αυτών πληροφορία δυνατή και εύκολα προσβάσιμη στον καθένα. Τούτο, βέβαια, δεν εξυπακούεται τη χωρίς άλλο συνολική πλήρωση του υποκειμενικού στοιχείου, καθώς δεν συνεπάγεται ότι γίνεται με σκοπό τη διαμόρφωση κοινής πολιτικής, αλλά γίνεται, αντικειμενικά δικαιολογημένα, προς πληροφόρηση των καταναλωτών και όχι των ανταγωνιστών.

Ως προς το βουλητικό μέρος, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η σχετική αγορά, γεωγραφική, χρονική και είδους, στην οποία δραστηριοποιούνται οι καθών δεν παρουσιάζει ολιγοπωλιακό χαρακτήρα ούτε προκύπτει ότι υφίσταται δεσπόζουσα θέση, ατομική ή συλλογική, κάποιας ή κάποιων επιχειρήσεων εξ αυτών. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει λόγος για δικαιολογημένο από τις συνθήκες και τη λειτουργία της αγοράς ολιγοπωλιακό συντονισμό ή αντανακλαστική ή μιμητική προς τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης επιχειρηματική συμπεριφορά, προς οικονομική επιβίωση των υπολοίπων και διατήρηση του μεριδίου τους στην αγορά.

- Ακόμη και όταν μεταβλήθηκαν οι οικονομικές συνθήκες στη σχετική αγορά είδους, με την επιβολή Α.Τ.Κ., οι αυξομειώσεις των τιμών των καθών δεν ακολουθούσαν τις αντίστοιχες των τιμών του πετρελαίου, αλλά διαμορφώνονταν ανεξάρτητα από αυτές και πάντοτε ομοιόμορφα μεταξύ των καθών.

- Παράλληλα, ως προς το τελευταίο, δεν παρατηρήθηκε αντίστοιχη αντίδραση των υπόλοιπων επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στην αυτή σχετική αγορά, με την μεταβολή των συνθηκών της τελευταίας. Ομοιομορφία σημειώθηκε μόνον στην επιχειρηματική συμπεριφορά των καθών.

- Από την εξέταση των οικονομικών στοιχείων και της δομής των εν λόγω επιχειρήσεων, εξάγεται το συμπέρασμα ότι πρόκειται για αυτόνομες και ανεξάρτητες επιχειρήσεις, με αυτόνομη επιχειρηματική πολιτική και διαφορετικά οικονομικά μεγέθη (οικονομική ισχύς, απασχολούμενο προσωπικό, κόστος λειτουργίας, ετήσιες πωλήσεις κ.α.). Συμβαίνει, λοιπόν, καθεμία από τις καθών επιχειρήσεις να έχει διαφορετικές οικονομικές δυνατότητες, διαφορετική επιχειρηματική δυναμικότητα και δυναμική στη σχετική αγορά και να λειτουργεί με διαφορετικούς παράγοντες κόστους και κέρδους (παρατηρούνται, επίσης, διαφορές ως προς τις τιμές, με τις οποίες προμηθεύονται τα πρατήρια αυτά τα σχετικά προϊόντα από τις επιμέρους εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών, όπως και ως προς τις εκπτώσεις και τις πιστώσεις που αυτές τους χορηγούν), λογικά αποτυπωνόμενους σε διαφορετικό αποτέλεσμα συσχετισμού τιμών αγοράς και πώλησης και σε διαφορετικές τιμές προσφοράς των προϊόντων. Κάτι τέτοιο θα ήταν αναμενόμενο στην περίπτωση αυτόνομης για καθεμία από τις καθών διαμόρφωση της επιχειρηματικής της πολιτικής.

Εν προκειμένω, παρά το γεγονός της ύπαρξης αυτού του πλήθους των διαφορών σε επίπεδο οικονομικών μεγεθών των καθών επιχειρήσεων, που συνιστούν την εσωεπιχειρησιακή βάση για τη διαμόρφωση των τιμών προσφοράς των σχετικών προϊόντων (ως εξωεπιχειρησιακή βάση θεωρούνται οι συνθήκες της σχετικής αγοράς), οι τελευταίες διαμορφώνονται σε ενιαίο ύψος, και μάλιστα στο ανώτερο, σε κάθε περίπτωση, της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, εξασφαλίζοντας το μέγιστο δυνατό κέρδος και πέρα από κάθε επιχειρηματικό κίνδυνο, ανεξάρτητα από το κόστος των προϊόντων για κάθε επιχείρηση. Καταδεικνύεται, έτσι, η απουσία αυτονομίας στη διαμόρφωση της επιχειρηματικής πολιτικής των καθών.

- Περαιτέρω, επισημαίνεται ιδιαιτέρως ότι κατά το ίδιο χρονικό διάστημα και στην ίδια γεωγραφική αγορά υπήρξαν επιχειρήσεις, των οποίων οι τιμές διαμορφώνονταν σε αισθητά και σημαντικά κατώτερα επίπεδα, συγκριτικά με των ομοιόμορφα διαμορφωμένων από τις καθών.

- Εν πάση περιπτώσει δε, η χρονική διάρκεια της εναρμόνισης είναι τέτοια, ώστε θεωρείται αρκετά μακρά και η εναρμόνιση να μην μπορεί να αποδοθεί σε συμπτωματική παράλληλη συμπεριφορά ή σε έστω παροδική σύμπτωση των συνθηκών - παραγόντων διαμόρφωσης των τιμών από τις εν λόγω επιχειρήσεις.

Με βάση τα προαναφερθέντα, η αυτονομία των επιμέρους επιχειρήσεων και οι μεταξύ τους διαφοροποιήσεις (παραγόντων κόστους κ.λπ.) θα έπρεπε να έχει ως αποτέλεσμα διαφοροποίηση και στις τιμές πώλησης των επιμέρους πετρελαιοειδών προϊόντων τους και όχι διαμόρφωσή τους σε ενιαίο ύψος.

Επομένως, οι ανωτέρω ενδείξεις κρίνονται σοβαρές και επαρκείς για τη συναγωγή του υποκειμενικού στοιχείου (και ως προς το εναπομείναν βουλητικό μέρος) και την τεκμηρίωση ύπαρξης εναρμονισμένης πρακτικής. Τόσο από την εξέταση των συνθηκών της σχετικής αγοράς όσο και των οικονομικών μεγεθών και των συνθηκών λειτουργίας και διαμόρφωσης τιμών των καθών επιχειρήσεων προκύπτει ότι η ομοιόμορφη συμπεριφορά δεν είναι άλλως δικαιολογημένη, παρά αποδίδεται αποκλειστικά και μόνο στην έμπρακτη συνεννόηση μεταξύ των πρατηρίων και στη διαμόρφωση εκ μέρους τους εναρμονισμένης πρακτικής, της οποίας πληρούνται όλα τα στοιχεία. Έχοντας δε, ως αποτέλεσμα, την αισθητή νόθευση και περιορισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού στις επιμέρους σχετικές αγορές, η σύμπτωση βούλησης για ταυτόχρονη αύξηση και ενιαία διαμόρφωση των τιμών, σε βάρος των καταναλωτών, από τις καθών επιχειρήσεις συνιστά εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 1 παραγρ. 1 εδ. α του Ν. 703/1977, του οποίου αποτελεί σαφή παραβίαση.

Η πρακτική αυτή, μετά την προ πολλού κατάργηση του αυστηρού καθεστώτος αγορανομικού ελέγχου των τιμών, δεν είναι πλέον δυνατόν να αποδοθεί σε δυσμενείς παρενέργειες του καθεστώτος εκείνου, ώστε να ληφθεί υπ' όψιν ως ελαφρυντικό της ποινής.

Η Επιτροπή κρίνει ότι θα πρέπει να επιβληθεί στους παραβάτες του άρθρου 1 παρ. 1 του νόμου 703/1977 πρόστιμο ίσο με ποσοστό 3% των συνολικών ακαθάριστων εσόδων της προηγούμενης της παράβασης χρήσης, δηλαδή 3% των συνολικών ακαθάριστων εσόδων χρήσης του 2002 και όπου δεν υπάρχουν σχετικά στοιχεία, το 3% της τρέχουσας κατά την παράβαση χρήσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν ως ελαφρυντικά ότι το περιθώριο κέρδους στην λιανική πώληση πετρελαιοειδών προϊόντων είναι σχετικά περιορισμένο και συνεπώς το όφελος που αποκόμισαν από την εναρμονισμένη πρακτική τους είναι σχετικά περιορισμένο και επίσης ότι ποσοστό 75% των ακαθαρίστων εσόδων αποτελεί φόρο αποδιδόμενο στο Δημόσιο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώνει ότι η κατόπιν εναρμονισμένης πρακτικής ταυτόχρονη διαμόρφωση ενιαίων τιμών πώλησης υγρών καυσίμων από τις επιχειρήσεις λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων στην περιοχή Άρτας : (i) Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε., (ii) Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε., (iii) Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης, (iv) Λεωνίδας Γ. Σούκης, (v) Λεωνίδας Χ. Μήτσιος, (vi) Α. Συλιόγκα - A. Duka Ο.Ε., (vii) Ευριπίδης Ν. Παναβέλης και (viii) Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε., συνιστά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977, όπως ισχύει σήμερα.

Για την παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977, όπως ισχύει, αποφασίζει σύμφωνα με την εξουσία που της παρέχει το άρθρο 9 παρ. 1β του Ν. 703/1977, να υποχρεώσει τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις να παύσουν τη διαπιστωθείσα παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον.

Επιβάλλει εκ του λόγου αυτού, στις ανωτέρω επιχειρήσεις πρόστιμο, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1ε του Ν. 703/1977.

Καθορίζει το πρόστιμο ίσο με ποσοστό 3% των ακαθάριστων εσόδων της προηγούμενης της παράβασης χρήσης, δηλαδή 3% των ακαθάριστων εσόδων χρήσης του 2002 (άρθρο 9 παρ.2 του Ν. 703/1977) το οποίο ως ποσό ανά επιχείρηση ανέρχεται σε:

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Ιωαν. Βίνης και Γρηγ. Μάγκος Ο.Ε., με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 589.344,96 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 17.680,35 ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία. Αφοί Θωμά Μόσιαλου Ο.Ε.,

με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 1.427.800,18 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 42.834,01ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Νικόλαος Α. Τσαλαπάτης, με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 1.163.029,04 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 34.890,87 ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Λεωνίδας Γ. Σούκης, με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 797.998,71 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 23.939,96 ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Λεωνίδας Χ. Μήτσιος, με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 526.607,08 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 15.798,21 ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Α. Συλιόγκα - Α. Duka Ο.Ε., με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 819.721,94 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 24.591,66 ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Ευριπίδης Ν. Παναβέλης, με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 495.357,52 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 14.860,73 ευρώ.

Στην επιχείρηση λιανικής πώλησης πετρελαιοειδών προϊόντων με την επωνυμία Κων/νος Γκαρτζονίκας και Σία Ο.Ε. με ακαθάριστα έσοδα χρήσης 2002 ποσού 1.456.718,87 ευρώ, επιβάλλει πρόστιμο 43.701,57 ευρώ.

Η απόφαση εκδόθηκε την 2 Ιουνίου 2004.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 5 Απριλίου 2005

Ο Πρόεδρος	Η Γραμματέας
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ	ΗΛΙΑΝΑ ΚΟΥΤΡΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ